

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Opava 2012

Magdalena Sokalska

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Magdalena Sokalska
Obor: Tvůrčí fotografie

Fenomén internetových fotografických deníků
analyzovaný na příkladech polských blogerů.

The phenomenon of on-line photo-diaries
on the example of Polish photobloggers.

Diplomová práce

Opava 2012

Vedoucí práce:
Mgr. Václav Podestát

Abstrakt:

V práci jsou rozebírány otázky: Můžeme internetový blog psaný formou internetového deníku, pomineme-li jeho pomíjivost, vnímat jako nezávislou a plnohodnotnou formu výpovědi? Můžeme je takto vnímat i když jej sám autor nazývá pouze záznamníkem nebo skicákem? Proč se tvůrci delí o svá autorská díla bezprostředně a na nejveřejnějším místě - na internetu? Jakou formu výpovědi má fotoblog ve skutečnosti?

Klíčová slova:

fotoblog, blog, internet, deník, intimita, umění, umělec, estetika

Abstract:

In the work are discussed the following questions: May we treat an internet blog, being a public diary, as an independent full form of expression? Even if it's so transitory. May we treat blog seriously, despite its? creator treats it as an on-line scrapbook, just a notebook? Why do the artists share their work immediately in the most public place ? internet? Which kind form of expression is photoblog?

Key words:

photoblog, blog, internet, diary, intimacy, art, artist, esthetics

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
BcA. SOKALSKA Magdalena	Skargi 5, 44 100 Gliwice	F082221

TÉMA ČESKY:

Fenomén internetových fotografických deníků analyzovaný na příkladech polských blogerů.

NÁZEV ANGLICKY:

The phenomenon of on-line photo-diaries on the example of Polish photobloggers.

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Václav PODESTÁT - ITF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Fotoblog je poměrně mladý fenomén, který teprve během posledních několika let začíná být objektem nejrůznějších sociologických a společenských zkoumání. Jen zřídka je však vnímán jako plnohodnotné autorské dílo. Je zvláštní, že fotoblogy nejsou vůbec podrobovány jakékoli kritice, jakoby je nebylo možné mezi konkrétní umělecké formy zařadit. Rozhodla jsem se podrobněji analyzovat několik polských fotoblogů a přirovnat je k dobře známým, tradičním formám uměleckého projevu. Pozastavuji se také nad jejich estetikou a souvislostmi se staršími formami a postuláty, které většinou tvůrčí osobnosti doprovázejí. To jsou otázky, na kterých jsem se ve své práci soustředila.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

GOMBRICH, E.H., O sztuce, Poznań : Rebis, 2008 ISBN: 978-83-7510-216-1 ; MAZUR, A., Historie Fotografii w Polsce 1839-2009, Kraków : Fundacja Sztuk Wizualnych, 2009 ISBN: 978-83-928967-2-2 ; KANDYŃSKI, W., O duchowości w sztuce, Łódź : Państwowa Galeria Sztuki w Łodzi, 1996 ISBN: 83-86658-17-7 ; GRABSKA, E.; MORAWSKA, H., Artyści o sztuce. Od Van Gogha do Picassa, Kraków : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1963 ; SOULAGES, F., Estetyka Fotografii. Strata i Zysk., Kraków : Universitas, 2007 ISBN: 97883-242-0668-1 ; OLECHNICKI, K., Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej, Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2009 ISBN: 978-83-61408-86-4 ; KARPIŃSKA, M., Fotostarzenie, <http://malakulturawspolczesna.org/>

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Podpis vedoucího katedry:

Datum:

Za odborné vedení předkládané práce děkuji Mgr. Václavovi Podestátovi. Za podporu a inspiraci děkuji všem pedagogům Institutu tvůrčí fotografie a všem novým kamarádům, které jsem tady našla.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a na základě uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím se zveřejněním práce formou zařazení do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky Institutu tvůrčí fotografie.

© Magdalena Sokalska
Institut tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity v Opavě

Obsah

ÚVOD	8
BLOG = UMĚNÍ?	12
BLOGGER = UMĚLEC?	16
Rozhodl jsem se : publikuji sám sebe - Bart Pogoda	18
Staré záznamy jsou strašné - Marcin Morawicki	22
Necítím se být blogovým fotografem - Kuba Dąbrowski	25
Prohlížet blog je milé - Anna Bajorek	30
Vždyť hodně fotografuješ s Mju - Rafał Milach	33
Společný jmenovatel, který vytvoří nějakou třetí, neexistující - Kama Rokicka / Monika Kotecka	35
Chtěl jsem „existovat“ sám před sebou - Karol Grygoruk	39
Na sto procent subjektivní příběh - Marcin Grabowiecki	42
O každodennosti, která mě neustále překvapuje - Anna Matuszna	44
Internet není intimním místem - Michał Łuczak	47
Být čistým, nezkaženým umělcem - Jędrzej Sokołowski	50
FOTOGRAFICKÝ BLOG - ESTETIKA	53
ZÁVĚR	60
Literatura	62
Jmenný rejstřík	63

To jsou ti, kteří ve vnějším hledají vnitřní.

Vasilij Kandinskij
O duchovnu v umění

ÚVOD

Fotoblog se jako poměrně mladý fenomén teprve v posledních několika letech stává cílem nejrůznějších průzkumů, nejčastěji sociologických. V různých vědeckých pracích a novinových článcích jsou rovněž fotoblogy podrobně rozebírány vzhledem k různým aspektům internetové komunikace, stále se však tyto práce většinou zaměřují pouze na všeobecný jev a nikoli na profily konkrétních autorů a uznání fotoblogu jako svébytné formy autorské výpovědi.

Motivací k věnování této práce fotoblogům byla chuť rozvinout téma výstavy „Blogspot“, kterou se mi v roce 2011 podařilo zorganizovat. K účasti na výstavě jsem přizvala jedenáct autorů a autorek, kteří se podle mého názoru svými fotografickými blogy odlišují od zbývajících, spíše příležitostných tvůrců. Do expozice bylo umístěno několik postů – záznamů z každého fotoblogu. Záměrně byla zachována alespoň dílčí souvislost vizuální výpovědi (tzn. nebylo vybráno jen několik spolu nesouvisejících fotografií, aby z nich tímto způsobem vznikl nový soubor). Expozice měla do určité míry ověřit, jestli bude divák vnímat spojitost těchto vizuálních monologů, jestli je z nich možné vyčíst charakter autorů a jestli má každý z těchto projevů svůj vlastní, nezávislý, originální charakter.

Podle Krzysztofa Olechnického, autora knihy „Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej.“ (‘‘Fotoblogy, památníky se sdělovací schopností. Fotografie a fotoblogeri v konzumní kultuře.’’), *vznikly fotoblogy jako část blogosféry, ze které vychází i odnož internetových blogů – soukromých deníků publikovaných na internetu. Blog je internetový deník, systematicky aktualizovaná a chronologicky seřazená internetová stránka.*¹ Tuto definici potvrzuje na svých stránkách i nejpopulárnější internetová encyklopedie *Wikipedie*, která dále jasně specifikuje, *že od ostatních internetových stránek se blogy odlišují vyšší úrovní personalizace obsahu, často je používána narace v první osobě a fakta se nezřídka proplétají s osobními názory autora. Běžně je také možné setkat se s definicí blogu jako způsobu komunikace.*²

První blogy vznikly na konci 90. let 20. století a velmi úzce souvisely s technickými možnostmi, jaké poskytovaly tehdejší internetové technologie. V Polsku vypukl velký boom blogů až na počátku 21. století. Měsíčník „Polityka“ uvedl ve své závěrečné zprávě z roku 2006, že počet aktualizovaných internetových prezentací používajících formu veřejných deníků se blíží dvěma miliónům a že osoby „blogující“ jsou lidé věkového průměru šestnáct až třicet let. První fotografie se na blozích začaly objevovat analogicky k vzniku samotných blogů, tedy spolu s rozvojem technických možností bezproblémové

1 Olechnicki, K., *Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej*, Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2009, (str. 180)

2 <http://pl.wikipedia.org/wiki/Fotoblog> (15.8.2012)

publikace fotografií na síti – od vhodných volně dostupných programů pro editaci fotografií až k dostatečné rychlosti pro přenos dat.

Jedním z prvních pokusů o rekapitulaci tohoto mladého jevu v Polsku byl festival „Rita Fest”, jehož druhý ročník se konal v roce 2007 a byl věnován právě tématice blogů. Redakce uměleckého magazínu „Rita Baum”, která festival pořádala, si kladla za cíl *pokusit se poukázat na potenciál dřímající v blozích, dosud vnímaných jako propagační nástroj - uměleckého díla, veřejné činnosti apod. a sloužící k vytváření nových prostor ve společenské komunikaci*. Organizátoři zdůraznili, že jim záleží *především na uznání fenoménu blogů coby druhu internetové aktivity a kulturního jevu, existujícího v polské internetové síti již od jejího vzniku. Během několika mála let se blogy, které byly ze začátku jen zábavou pro vyvolené, zasvěcené uživatele internetu, proměnily v masový fenomén, který navždy změnil tvář sítě.*³

Prvním a dosud nejvíce vyčerpávajícím polským knižním titulem věnujícím se této tématice je již dříve zmíněná publikace „Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej.” z roku 2009 od Krzysztofa Olechnického. Jde o velmi hodnotné dílo, neboť představuje cennou monografii na v Polsku dosud slabě reflektované téma. Problém, kterému se Olechnicki věnuje nejvíce, je fenomén fotoblogů jako obecného společenského jevu. Mnoho místa poskytuje např. analýze významu techniky ve fotografickém procesu, naráží na volnou dostupnost média, jakým fotografie dnes pro říši amatérů je.

V březnu roku 2009 polský fotograf mladší generace Alexander Prugar (nar. 1984) začal sledovat zajímavou iniciativu, kterou byl blog <http://www.spinacz-spina.blogspot.com>. Je to stránka, na které její autor umísťuje podle jeho názoru zajímavé fotografie vybrané z jiných blogů. Rozmísťuje je v dalších postech, čímž podle svých slov vytváří sbírku nejzajímavějších blogových fotografií. Prugar zdůrazňuje: *Nebude to stránka jen tak hromadící odkazy na vybrané snímky publikované na internetových zpravodajských portálech a na stránkách jiných fotoblogerů. Zdá se, že existuje potřeba shromáždit kvalitní fotografie a sloučit je do souboru podtrhujícího individuální styly autorů. Tato ‚sbírka‘ je pokusem o bližší seznámení se s působením polské ‚blogo-foto-sféry‘ a zároveň je přehledným shrnutím dosavadních fotografických aktivit, jejichž hlavním a často i jediným místem pro publikaci je internet.*⁴ Jde však spíše o povrchní posouzení atraktivity fotoblogů, vzhledem k formálnímu hodnocení samotné fotografie.

Již několik let dokonce existují internetové žebříčky nejzajímavějších fotoblogů a soutěže, ve kterých je oceňována hlavně individualita. Stále se však málo pozornosti věnuje nezávislé analýze jednotlivých blogéřských přístupů, od jejich tematiky, až po estetiku.

3 http://blogfestiwal.wywrota.pl/-page_id=6.htm (14.6.2012)

4 <http://spinacz-spina.blogspot.com/> (21.6.2012)

Ve své práci chci prezentovat výsledky rozhovorů s několika vybranými polskými tvůrci fotografických blogů a upozornit na určité analogie mezi nimi. Pokusím se také nastínit souvislosti mezi fotoblogy, jakožto novým médiem a teoriemi, vycházejícími z tradičních forem autorských výpovědí nebo autorských projevů obecně. Úvahami nad její estetikou se snažím dokázat, že i přes svou pomíjivost, by fotoblogy měly být vnímány, jako plně nezávislá forma uměleckého projevu.

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Gliwicích, 5.2011

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Glivicích, 5.2011

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Glivicích, 5.2011

BLOG = UMĚNÍ?

Čím by tedy měl být fotografický blog? Můžeme jej brát vážně – jako plnohodnotnou formu autorské výpovědi? Můžeme jej tak vnímat i přes to, že jej nejednou sám tvůrce nazývá jen poznámkovým blokem, jen skicákem? Čím jiným by byly např. slavné Gombrowiczovy Deníky? Čím jiným, když ne naskicovanou skutečností, která jej obklopovala, zaznamenanými poznámkami, které všechny dohromady poskytly obraz spisovatele a světa, ve kterém byl nucen existovat. Oprávněnost existence této promyšlené formy bych chtěla dokázat na příkladech vybraných polských fotografů - oprávněnost volby této formy projevu potvrzuje mnoho opakujících se charakteristik. Za účelem nalezení odpovědi na výše zmíněnou otázku ohledně vnímání fotoblogů jako plnohodnotných autorských výpovědí nebudu používat žádnou speciální metodologii, jak je běžná při provádění odborných průzkumů a z nich plynoucích závěrů. Zamyslím se nad tématem fotoblogů jako nad velmi současným uměleckým projevem, který – což je zásadní i zarážející zároveň – není dosud vůbec kritikou rozebírán. Na rozdíl od výpovědí ve formě výstavy nebo knihy jsou fotoblogy vnímány jako tvárná plastická hmota – jednotlivé části a prvky se objevují a zanikají, mizí nebo se nečekaně mění. Stejně tak nemožné je zachytit i konkrétní výraznější sdělení, která se na fotoblozích objevují.

Někteří lidé tvrdí, že to jsou pouze fotografické odpadky. Jsou to méně oficiální záběry, někdy osobní nebo přímo soukromé, o které neprojevuje zájem žádný magazín nebo redakce. Přece jen však představují určitou hodnotu – prozrazují hodně o autorovi a skutečné, všudypřítomné realitě, kterou daný fotograf vnímá, a tím, že ji běžným způsobem ukazuje, prezentuje sám sebe.⁵

Fotoblog je na jednu stranu nejveřejnější sdělovací formou, na druhou stranu je to umění, jehož konzument má neobyčejná privilegia – může totiž vše číst a prohlížet si ve formě „jedna ku jedné“. Je to nová vlastnost umění, pro normálního diváka až dosud nedostupná, vyhrazená pro prostředí úzce svázané s tvůrcem, je to vlastně nahlížení do věčně otevřené pracovny.

Jak již bylo řečeno, fotoblog je plnohodnotným autorským projevem, ale zároveň zůstává mimo oficiální kritiku. Díky tomu si uchovává vlastnosti svobodného, nezávislého projevu neorientovaného účelově pro „uměleckou“ kritiku. Je však fotoblog opravdu liberální, autonomní? Je otevřenou výpovědí? Anebo je to čistě „póza“, a tím ztrácí svou intimitu? Je možné jej vůbec hodnotit, jestliže neexistují žádné vyžadované nebo stanovené vlastnosti? Vymyká se kontrole jak divákovi, tak i kritikovi jako nejdemokratičtější výpověď?

Fotoblog může být v tomto smyslu vnímán tak, jak je tvořen, tedy emocionálně a s jistým patosem. Nemůžeme jej podrobovat žádné kritice, on sám se nepodřizuje žádným

5 Basel K., <http://fotoblogia.pl/> (24.5.2011)

vymezením. Fotoblogy jsou však zároveň vizuálně velice jasné, jednoduše čitelné. Tyto protiklady se budou objevovat v názorech tvůrců komentujících své blogy, ale objeví se i při pokusu o nalezení společných vlastností fotoblogů.

Co je hlavním obsahem fotografických blogů? Je centrem každého fotoblogu něčí Já? Je to díky tomu individuálnější forma umělecké výpovědi? Je to Já, co určuje vlastnosti fotoblogu a pak jej vytváří? Fotoblog je návratem k myšlence Bible Pauperum⁶, ale také je naplněním utopistických postulátů o demokratizaci umění. Na tomto poli je trumfem. Více než sto let toužili umělci po svobodě v umění, přičemž hlasitě křičeli:

Soudruzi, občané, my, vůdci sovětského futurismu – revolučního umění mladých – oznamujeme:

1) *Od této chvíle, spolu se svržením cara, se umění přestává schovávat v trezorech a ve skladištích lidské geniality – palácích, galeriích, knihovnách, divadlech.*

2) *Ve jménu velkého pokroku – rovnosti všech v kultuře, ať se na nároží domů, na plotech, střeších, v ulicích našich měst, sídlišť i na našich automobilech, tramvajích a kabátech objeví nápis Svobodné Slovo tvůrčího jedince.*

3) *Ať na ulicích a náměstích, dům od domu visí všemi barvami duhy malované obrazy, které rozveselí a povznesou kolemjdoucí.*

Malíři a spisovatelé, ať se neprodleně chopí svých nástrojů a s pomocí barev a štětců, které patří k jejich profesi, všechno rozsvítí barvami, pokreslí svými kresbami boky, hlavy i prsa měst, nádraží i nekonečná stáda uhánějících vagónů.

Nechť se od této chvíle občané při procházení ulicemi neustále kochají hloubkou velkých společenských myšlenek, prohlížejí oslňující barevnost dnešního krásného dne, nechť všude hraje hudba – melodie hřmění, šelestu – báječných skladatelů. Nechť je ulice pro všechny svátkem umění.

Půjde-li vše podle našich přání, každý člověk vycházející z domu bude stále moudřejší, bude vyrůstat vnímajíce krásu místo všední ulice – té ocelové knihy – jejíž stránku za stránkou popsaly svými znaky chtivost, prostopášnost, prodejná podlost a nízká tupost kazící duši a urážející zrak. Všechno umění – celému národu.⁷

Dnes se internet stává celosvětovou všeobecně přístupnou ulicí, kde se divák může setkat s uměním na každém rohu, kde pravidelně nachází umělecké projevy, každý okamžik ve svém vlastním domě. O tak širokém působení nemohli umělci z počátku 20. století ani snít. Blog umělcům skutečně splňuje mnohem více přání. Fotografický blog, fotoblog, je stejně jako výstavy, knihy, eseje nebo podkasty jednou z forem sdělování. Fotoblog však vylučuje otázku nejdůležitějšího snímku, nejlepšího díla nebo shrnutí stylu daného umělce. Není happeningem, není cyklem, není výstavou, není manifestem (může být obrazovým

6 Bible Pauperum - obecně známá jako středověká ilustrovaná kniha určená lidem neznajícím písmo.

7 Grabska, E.; Morawska, H., Artyści o sztuce. Od Van Gogha do Picassa, Kraków: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1963 (str. 343)

manifestem). Na jednu stranu je snazší formou výpovědi – mnoho promíjí, na druhou stranu je mnohem náročnější, a to i časově. Je nezbytné učinit uvědomělé rozhodnutí vést fotoblog, počínaje důvodem, proč jej založit až po uvědomění si sebe sama, nutná je také dlouhotrvající důslednost a upřímnost. Upřímnost se totiž v umělecké sféře – uměleckém projevu vždy brání sama.

Fotoblog se však vymyká této jednoduché systematizaci tvůrčí činnosti a její roli v dějinách lidského myšlení. Nedá se vlastně vůbec sběratelsky využít. Sbírat se dá pouze to, co vzniká jako výsledek fotoblogu, to by však dokazovalo, že blog je pouze skicákem, a nikoli plnou formou. V úvodu zmíněná výstava „Blogspot“ byla snahou o konfrontaci blogové formy projevu s pevnými hranicemi, kterými je omezen galerijní prostor, do kterého je nutné tyto výpovědi umístit, aniž by přitom došlo k velkým změnám nebo omezení kontextu, ve kterém se původně objevují. Byl to svým způsobem test toho, jak se v takovém prostředí budou chovat díla, která existují dennodenně ve virtuálním prostoru. Jak je bude možné vnímat v této omezené formě, kde bude každý obraz divákem podrobně studován, nebude „lítat“ shora dolů a na strany, jako při klikání počítačovou myší.

Fotoblog také mění, nebo dokonce obohacuje vlastní charakter umění. Podle E.H. Gombricha neexistuje umění, ale pouze umělci.⁸ Vlivem existence fotoblogů jsme nuceni tuto teorii doplnit. Neexistuje umění, ale pouze umělci a jeho konzumenti. To, co je spojuje, to, jak spolu komunikují, můžeme nazvat uměním – uměleckou výpovědí. Vizualním dialogem. Umění před blogem bylo hlasitým výkřikem, manifestem. V okamžiku utišení křiku – přešlo umění do dějin. Blog je intimním nekonečným šepotem, dialogem – přátelstvím s divákem. Budou mít vůbec badatelé možnost zkoumat blog v podobě, v jaké jej může sledovat, pozorovat, vnímat divák? Je vůbec možné ten celý ne-objekt, celou tu náladu, to, co blog utváří, dává mu individuální vlastnosti, nějak fyzicky zaznamenat pro sběratelské účely nebo pro pozdější analýzu? Pokud formu fotoblogu změníme na „materializovanou“, pak už to nebude fotoblog.

Blog pro své uživatele, ne pro muzeum. Tato formulace na první pohled jednoduše a komplexně vysvětluje celou povahu fotografických blogů. Naznačuje nové směry, kudy se chce umění ubírat ve svých dosud nemožných, a proto revolučních formulacích. Fotoblog je tím vším, co v umění neexistuje jako objekt, a právě proto je nejdostupnější. Není určen pro oči několika vyvolených, sledujících krátký pomíjivý happening. Je jakoby happeningem trvajícím nezářídka i celé roky, který můžeme průběžně sledovat nebo se k němu vracet v takové formě, v jaké chceme.

Fotografie je společným univerzálním jazykem, proto psaní do cizího deníku a reagování na fotografie někoho jiného je nejvšednější výpovědí, existující i díky možnosti ji číst. Blogová výpověď vzniká v intimitě a v intimitě je i čtena - odebírána. Může se stát bezprostřední součástí života uživatele a v této souvislosti se stává revolučním uměleckým

8 Gombrich, E.H., O sztuce, Poznań : Rebis, 2008 (str. 15)

projevem. Jde o novou estetiku intimního dialogu, který se díky své četnosti a zároveň neopakovatelnosti stává nedosažitelný pro jiné obory nebo formy umění.

Podle mého názoru je blog v porovnání s knihou nebo výstavou méně vypracovanou formou projevu, která je navíc ještě velmi pomíjivá. Velká popularita blogu však plyne právě z toho, že je plně dostupný svému tvůrci, který přímo určuje okamžiky jeho vznikání – přesně jako deník, do kterého si zapisujeme každý okamžitý emotivní impuls. Nemůžeme samozřejmě pominout ani fakt virtuálního „pohybu“ a na něj navazující komunikaci, kdy celé říše lidí spolu komunikují mnohem častěji ve virtuálním prostoru než v reálném světě. Tato virtualita způsobuje, že se blog stal pro tyto osoby (odběratele) více a rychleji dostupný než ostatní klasické formy.

*Když se otřásají základy
a pilíře víry, vědy a morálky hrozí zavalením,
odvrací člověk zrak od toho, co je venku,
a směřuje jej k sobě samému.*

Vasilij Kandinskij
O duchovnosti v umění

BLOGGER = UMĚLEC?

Fotoblog je do značné míry fotografickým pokračováním myšlenky vedení různých památníků a deníků. Nutno připomenout, že se této myšlence začala v roce 1982, tedy ještě velmi dlouho před existencí internetového světa, věnovat polská fotografka Anna Beata Bohdziewiczová (nar. 1950). „Fotodeníky“, které dodnes vytváří, jsou projektem, ve kterém umělkyně k analogově vyfotografovaným a ručně nazvětšovaným snímkům připisuje datum vzniku a ručně psanou subjektivní poznámku. Takto vzniká záznam osobních příběhů, ale i pro celou společnost zásadních událostí, viděných z pohledu jedince. Velmi podobně vznikaly i díla Mariusze Hermanowicze (nar. 1950), jehož snímky, často doplněné osobními poznámkami, představovaly svědectví určité doby. Anna Beata Bohdziewiczová při zamyšlení nad svou tvorbou vysvětluje: *Při fotografování okamžitě utíkám do budoucnosti... neboli okamžitě přes sebe nechám proudit čas, a tak nedělám snímky jen kvůli právě se odehrávajícímu okamžiku. (...) jsou to velmi prožívané fotografie, já se velmi osobně angažuji. Moje oko není chladné, přímo naopak. Možná proto, tak se mi alespoň zdá, jsou tyto snímky i po letech velmi nosné, hutné, plné obsahu... Právzory fotodeníků jsou vlastně literární – „Dzienniki” Gombrowicze, Białoszewského „Pamiętniki z powstania warszawskiego”, („Zápisky z Varšavského povstání”). (...) Něčím podobným jsou fotografická rodinná alba⁹. Při rozhovorech o své práci Bohdziewiczová nejednou*

9 O co w ogóle chodziło. Zbigniew Benedyktowicz rozmawia z Anną Beatą Bohdziewicz [v:] *Czas fotografii*, kat. vyst. Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa, 2001

poznamenala, že prostřednictvím toho, jak vidí a zachycuje skutečnost, ukazuje samu sebe.

Potřeba zápisníku, deníku, památníku, místa pro komunikaci – to je nejčastější odpověď na otázku po důvodu vedení fotografického blogu. Odpověď je to na první pohled smysluplná, je to výborné přirovnání. Nakonec stejně jako v poznámkovém bloku, a nikoli v upraveném textu – článku, knize nebo referátu - je i zde obvyklá nepravidelnost, náhodnost, vtip, nedbalost, různé nedokonalosti a chyby, naivita, „přílišná dokonalost“ nebo dokonce i ošklivost. Všechno se dá „obhájit“, protože koncepce volné soukromé zповědi je ve své podstatě problémem autora.

Až doposud však byly takové věci jako deník nebo památník klasifikovány jako soukromé a intimní. Sloužily nám k poznámkám pro další práci a pokud by měly být publikovány, pak jedině po hloubkové verifikaci a revizi – ať už samotným autorem nebo vydavatelem, ale také ve značné míře časem. Proč se tedy s námi nynější autoři na internetu veřejně dělí o své soukromé zážitky, a to dokonce v téměř reálném čase? Proč k samotnému vznikání „záznamu“ dochází vlastně před očima diváka?

Samozřejmě není bezvýznamný ani fakt, že tvůrci, které představíme v této práci, se denně zabývají profesionální fotografií. Mnozí jsou v tomto oboru i odborně vzdělaní (všichni zmínění tvůrci jsou absolventy nebo dosud ještě studenty Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, s výjimkou Moniky Kotecké, která studovala na Filmové škole v Lodži) a velmi dobře si uvědomují možnosti média, se kterým pracují. Je překvapující, že ve své každodenní profesionální práci nebo ve výstavních souborech pro galerijní, umělecký svět věnují tolik pozornosti kvalitě obrazu a preciznosti a srozumitelnosti prezentace. Pokud však jde o blog, dovoluje si většina těchto autorů mnoho nejasností, velmi často souvisejících s experimentováním, ať už vizuálním nebo významovým. Nezřídka se stává, že nás pouze název záznamu nebo krátký popis fotografie přivedou na místo a situaci, o které je řeč. Bez nich divák často naráží na hádanku, jejímž řešením jsou pro něj jako diváka pouze jeho vlastní dojmy a emoce.

Blog je nepopíratelně místem, tabulí, prostorem, kde může jeho autor vyprávět o sobě samém – velmi často nás velmi subjektivním způsobem pouští do svého světa a sdílí s námi své zkušenosti. Tyto příběhy jsou přesně dávkované - výřezem, množstvím snímků, ale i dobou čekání na další zápis – post apod.

V další části se soustřeďuji na vybraných polských fotoblochách, které dlouhodobě a podrobně sleduji. Jak jsem již ve své práci uvedla – blog je jev vymykající se jakémukoliv zařazení. Z tohoto důvodu není možné spolehlivě vymezit souvislosti se světovým blogovým prostředím (světovým – ve smyslu všeobecně známějšího, charakterističtějšího prostředí). Tím, že blog patří do sféry internetu, funguje výhradně na úrovni globálního přístupu – neexistuje žádné umožnění nebo odepření přístupu pro toho nebo onoho jednotlivce. Není potřeba žádného speciálního pozvání „na salón“, stačí si založit doménu.

Rozhodl jsem se : publikuji sám sebe

- Bart Pogoda

Příběh o konkrétních blozích bychom mohli začít vyprávět od prvního polského blogu, který vznikl jako přímo klasický blog – deník, jen sporadicky ilustrovaný fotografiemi. Jde o blog <http://bartpogoda.net>, vytvořený Bartem Pogodou (nar. 1979) - jako jediný z popisovaných autorů nebyl v době jeho zakládání vůbec známý jako fotograf. Toto nové médium jej však fascinovalo ještě v době analogové fotografie. Jeho kompletní výpověď, kterou nakonec můžeme vnímat jako uměleckou, se zrodila z potřeby sdílet svoje *Já – cestovatel, Já – stopař, Já – vyprávění o mé všednosti* a má své kořeny ve způsobu přemýšlení o internetu jako otevřeném médiu. Sám Pogoda o počátcích svých příhod s internetovým deníkem vypráví takto:

Magdalena Sokalska: Pamatuješ si proč jsi již skoro před jedenácti léty založil blog?

Bart Pogoda: Ještě jsem studoval, ale jakmile jsem měl volno, tak jsem se snažil utíkat z šedivého Polska a cestoval jsem autostopem po Evropě. Z cest jsem si přivázel zápisky, fotografie a vůbec jsem nevěděl, co s tím mám dělat. Rozhodl jsem se sám sebe publikovat.

Ve stejnou dobu se v Polsku objevil nesmírně drahý, nestabilní, pomalý internet, což jsem přijal s velkým nadšením. Tehdy jsem se také stal vlastníkem skutečného „notebooku“ s procesorem 486, na kterém bylo možné jen psát a kontrolovat poštu. S pomocí Adama Wojtkiewiczze (na síti známého jako Adomas) jsem vytvořil svou první stránku, která se na síti objevila na adrese: friko.onet.pl/wb/pogoda.

Dva roky byla jen slepencem snímků a textů, až teprve v roce 2000 jsem objevil slovo „blog“. Tady mi opět pomohl Adomas, napsal pro mě program, který byl kostrou, páteří i základem toho, co mám dnes.

V roce 2001 jsem vycestoval z Polska. „Backpackerská“ cesta přes obě Ameriky se opět objevila i na mém blogu. Zápisky vznikaly na papíru, později jsem je do podoby nul a jedniček převáděl v nemnohých internetových kavárnách „cyber@fe“, které bylo možné v Jižní Americe najít.

M.S.: Fotografie na nich nebyly hned od počátku? Objevují se teprve o několik měsíců později?

B.P.: Důvodem byly technické problémy – nedostatek digitálních fotoaparátů na trhu – první digitál jsem si koupil v roce 2000. Díky prvnímu modelu digitálního Ixuse (2Mpxi) jsem mohl všechno, co jsem zachytil, průběžně vyvěšovat i na svůj blog. Před tím bylo jen skenování, které bylo velmi drahé, proto tam nebyly žádné fotografie – dalším důvodem bylo velmi pomalé připojení, takže obrázky pouze zatěžovaly a zpomalovaly stránku.

M.S.: Čím tedy měl ten blog být?

B.P.: Měl být jen motorem – „engine“ pro moji internetovou stránku, kterou jsem založil v roce 1997. Blogový mechanismus mi umožňoval snadné vkládání obsahu na stránku. Usnadňoval také skládání, díky němu se v tom nebylo možné ztratit. Tak nějak jsem si vzal do hlavy, že budu psát a fotografovat, ale vůbec jsme netušil, jak to půjde dál. Prostě jsem si dělal svoje.

M.S.: A čím je pro tebe tvůj blog teď?

B.P.: Je pro mě součástí života – publikuji sám sebe – díky blogu mám práci, je to taková životní myšlenka, která se právě realizuje.

M.S. Od jisté doby se na blogu dělíš s velmi soukromou stránkou svého života...

B.P.: I dříve jsme se o ni dělil, ale můj život vypadal jinak.¹⁰

Bart Pogoda se na svém fotoblogu dělí o své šťastné, cestovatelské, ale i velice smutné okamžiky. Na otázku jak vnímá to, že mnoho lidí, kteří jej neznají a ani on nezná je, si na internetu prohlíží život jeho a jeho ženy Sylwie odpovídá:

Nesdílíme úplně všechno – je nad tím nějaká kontrola (usmívá se). Ale s časem se opravdu cítím trochu divně, když ke mě v zahraničí někdo přistoupí – teď se mi to stalo v jižní Francii – přišla k nám jedna žena a říkala, že zná náš blog a je jeho fanouškem. Automaticky je v jiné pozici – my ji vůbec neznáme, ale ona nás trochu ano, celý ten rozhovor byl velmi podivný... Často se stává, zvláště ve velkých městech, že mě někdo poznává.¹¹

Z Pogodových odpovědí je zřejmý důraz na blog jako součást života, jako na prvek ovlivňujícího skutečnost. Tak jakoby jedna věc podporovala druhou a naopak. První závislost je téměř jasná – bez života plného příhod a emocí není ani blog. Stejná závislost vzniká i z opačné strany. Blog ovlivňuje život, autor o sobě dává vědět a se čtenáři se třeba i setká – tak jako to Pogoda popisuje v rozhovoru, ale někdy také díky němu získá profesionální fotografické zakázky.

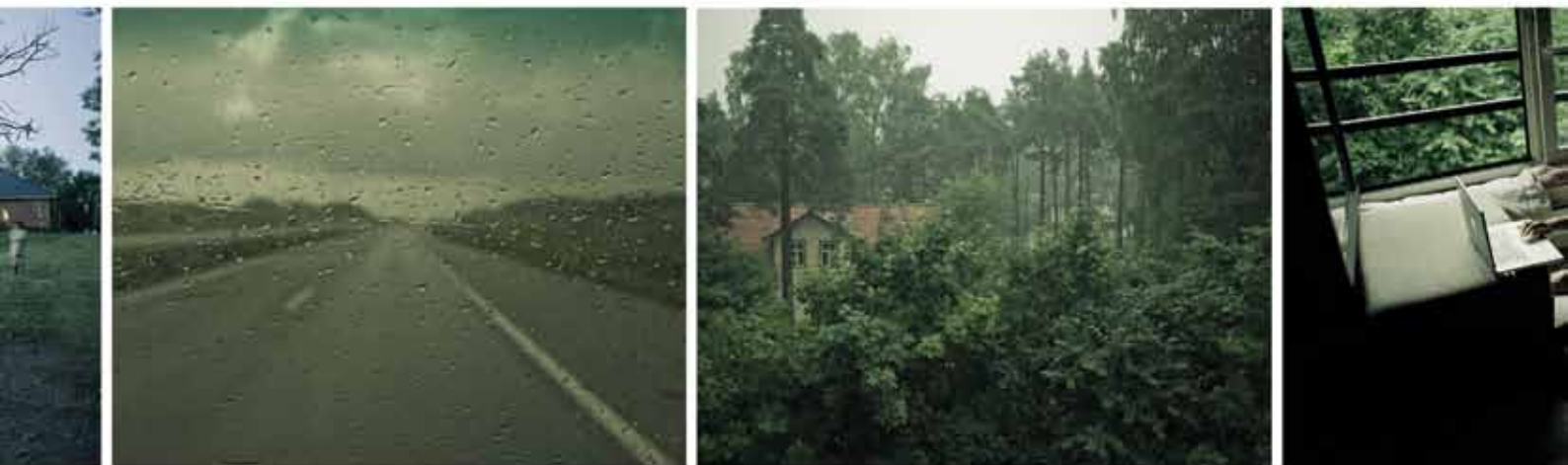
Nutno podotknout, že stejně jako v dalších uvedených příkladech blogů, i Pogoda během let svůj styl mění. Jeho fotografie jsou více promyšlené – jak tématicky, tak i svou formou.

10 Rozhovor proběhl 9.2011

11 *Ibidem.*

Bart Pogoda, <http://bartpogoda.net/>

Bart Pogoda, <http://bartpogoda.net/>

Staré záznamy jsou strašné

- Marcin Morawicki

Jedním z mnoha lidí inspirovaných Bartem Pogodou a jeho blogerskou činností je Marcin Morawicki (nar. 1979), který v roce 2003 založil svůj blog na adrese <http://makao.blog.pl>. Morawicki přiznává, že první věci, které na blog umístil, se s odstupem času jeví jako silně rozpačité. Od začátku však jde o velmi subjektivní výpověď. Pod přezdívkou Makao často nejen záznamy edituje (ve smyslu umístování v určitém pořadí), ale rovnou z nich přímo vytváří virtuální kompozici. Vznikají tak dynamické soubory plné napětí.

M.S.: Proč jsi založil svůj blog?

M.M.: Teď už si nevzpomínám proč jsem ho založil. Pomohl mi Janek Żdzarski (<http://blog.zdzarski.com>), který na síti objevil Bartka Pogodu. Byla to trochu fascinace blogováním, internetem, dělení se o všechno. No a první digitál. Měli jsme ještě jeden blog, různí lidé ho týden v kuse vedli a denně ve 12:00 fotografovali. V té době byly blogy něčím úplně novým. Byla to forma komunikace se známými i neznámými. Przemek Chudkiewicz dokonce na ulici Chłodna 28 organizoval i setkání bloggerů.

M.S.: Čím měl být tvůj blog? Měl jsi pro něj nějakou konkrétní myšlenku?

M.M.: Není a snad po celou dobu ani nebyl nijak přesně určen. Měl prostě být jen on-line poznámkovým blokem a tuto funkci plní dobře. Mohu kliknout a připomenout si, co jsem dělal např. v prosinci roku 2005.

M.S.: Jak vnímáš staré záznamy ze svého blogu v souvislosti se zkušenostmi, které jsi získal během posledních let – obsahově (s vyzrávajícím pohledem na věc a spoustou informací o světě) a vizuálně (za uplynulou dobu jsi absolvoval fotografickou školu, studuješ další uměleckou školu)?

M.M.: Staré záznamy jsou strašné. Přemýšlel jsem o tom, že je vyhodím, ale asi tam přece jen zůstanou, mají takový archivní nádech, tzn. pravý archiv to bude až za mnoho let, až přijde do módy fotografování slabými digitály a jejich mizerné upravování ve Photoshopu.

M.S.: Jakou pozici má tvůj blog vzhledem k tvým ostatním dílům – výstavám, knížkám? Používáš jej jako plnohodnotnou formu autorského sdělení?

M.M.: Ano i ne. To je plnohodnotné autorské sdělení. Z jedné strany „vhazování“ nových věcí motivuje k další činnosti, z druhé strany je nesmyslným zacpáváním serverů. Zavěšení na blog dává pocit, že jsem něco udělal a že jsem to i dokončil, což je velmi záladné, protože není moc takových výstav jako Blogspot. Plnohodnotným zakončením fotografovy práce by mohla být výstava nebo publikace. V této situaci je to publikace on-line.

M.S.: Nevadí ti, že se na blogu stále promíchávají, a tím jsou stále živé, veřejně přístupné věci a kapitoly z tvého života, se kterými jsi se již rozloučil a které jsi již uzavřel?

M.M.: Nevadí mi to, nebudu kandidovat na prezidenta Polska. Dnes je možné o lidech vědět všechno – Google a Facebook dělají svoje, lidé se úplně otevírají. Raději budu svoje věci házet na svůj server, než na nějaký cizí. Vím, že někteří své blogy z různých důvodů likvidují, já to však nemám důvod udělat. Pořád existuje možnost jen omezit přístup.

M.S.: Ovlivňují návštěvníci nějak tvůj blog? Je pro tebe důležité, že si lidé čtou tvé záznamy, nebo jinak, je pro tebe důležité množství lidí, kteří jej sledují, a jejich případné reakce?

M.M.: Nemám žádný kontakt se svými čtenáři. Mám vypnuté komentáře, nemám ani knihu návštěv – to je nějaká zkamenělina z blog.pl. Před nedávnem jsem dokonce smazal všechny počítadla návštěvnosti, takže vůbec netuším, kolik lidí blog navštěvuje, ale myslím si, že jich je velmi málo a jsou to hlavně známí. S blogy je to tak, že pokud nejsou pravidelně aktualizovány, přestanou se o ně lidé zajímat. Sám mám seznam blogů, které sleduji, nedostatek novinek není moc lákavý. Můj blog je bez pravidel, layout je strašný a já nevím, jak jej vyměnit, i když se na to chystám už dávno. Můj blog je opravdu velmi neprofesionální. Velmi nepravidelně nahrávám fotografie, texty a krátká videa, občas mi slouží jako nástěnka pro nějaké oznámení nebo pozvánku. Po dvouměsíční odmlce jsem tam přihodil takový text: „– se vede / – no nazdar / – ej, tady se nic neděje / to snad ne“. Načež mi přišel email, že se někomu líbí můj blog (smích).¹²

Morawicki na svůj blog nahrává nejčastěji krátká videa, která vzhledem ke svému dalšímu uměleckému vývoji a zájmu o film považuje za nejzásadnější. Potvrzuje to určitou teorii, kterou vyslovil Michał Łuczak, že blog je tréninkovým prostorem autorovy formy, místem testování „zkoušek“ pozdějších forem sdělení.

Marcin Morawicki, <http://makao.blog.pl/>

Marcin Morawicki, <http://makao.blog.pl/>

Necítím se být blogovým fotografem - Kuba Dąbrowski

Několik let poté, co se Bartu Pogodovi podařilo zvládnout technická úskalí internetu, a daří se mu nadále vést deník cestovatele – plného exotiky a odlehlých míst, a v době, kdy blog jako forma sdílení je již velmi populární a běžně používaný, vzniká stránka <http://accidentswillhappen.blogspot.com>. V listopadu roku 2005 dává Kuba Dąbrowski (nar. 1980).

V listopadu roku 2005 dává Kuba Dąbrowski (nar. 1980) fotoblogům nový styl a je to svým způsobem přelom, otevření pomyslných dveří jak pro sebe, tak i pro ostatní, kteří jej později budou následovat. Na jeho blogu se objevují fotografie s každodenní obyčejností. Jak se později ukáže, zahajuje tím více než tříletý fotografický příběh, ke kterému jen sporadicky dodává několik slov. Jeho snímky nejsou studiovými fotografiemi, ale bezprostředními, mnohokrát spontánními momentkami z jeho života, práce, cest, koncertů, setkání s přáteli. Jako jeden z prvních, možná dokonce první, ukazuje každodenní život, jaký je – s domácím nepořádkem, hromadou prádla na skříni, obědem, holením se, cestováním vlakem, výtahem, ponožkami, kalhotkami. Na jeho fotografiích je jakási různorodá každodenní obyčejnost. Je mezi nimi i mnoho portrétů jeho známých – doma, na ulici, na koncertě, na večírku – ale všechny si uchovávají tu svěbytnou a pro dobrý fotografický portrét potřebnou intimitu a klid.

Kuba Dąbrowski však překvapivě nechce být nazýván fotobloggerem. Říká:

Mám blog, ale necítím se blogovým fotografem, necítím se být součástí nějakého fenoménu nebo směru. Můj blog je veřejným náčrtníkem pro něco úplně jiného, ke knížce, k výstavě, k nejrůznějším projektům, systematizuje mi práci a nabízí mi komunikační platformu. Tyto snímky jsou soukromým příběhem, pokud si je prohlídíš jako vyprávění, skládají se a vzniká něco více, jeden od druhého chytají náladu, něco se děje.¹³

Michał Łuczak při popisování Dąbrowského tvorby trefně poznamenává, že fotograf má také vědomý a perspektivní cíl, jmenovitě vytvoření svým způsobem obrazu konce první dekády 21. století, i když pouze a výjimečně pro svůj vlastní požitek. Dodává jeho komentář:

Prohlédl jsem si rodinná alba, ve kterých byly moje a bratrovy snímky z počátku 90. let. Ty fotografie byly vytvořeny před deseti lety, ale máme pocit, jakoby vznikly před staletím. Je to přece jen pouze jedenáct let, já si to všechno pamatuji a tolik se toho změnilo. Pomyslel jsem si, že kdybych našel fotografie někoho, kdo byl tehdy v mém věku a koupil si právě byt např. na Kabatech, ještě v době kdy stavěli metro, a který měl holku s trvalou a hrál v grungeové kapele, jezdil na skejtu a pracoval v Polsatu a vyfotografoval právě takové nejjednodušší věci,

13 E-mailová korespondence - Magdalena Sokalska - Kuba Dąbrowski (10.2011)

to bych pak byl opravdu šťastný. Fascinuje mě ta nedaleká minulost. Zvláště tehdy, jakmile je vnímána z velmi subjektivního, osobního úhlu pohledu. (...) Rozhodl jsem se sám sobě někdy v budoucnu vyrobit dárek. Vím, že nejsem schopen vytvořit něco, co by zachycovalo můj život v měřítku jedna ku jedné. V tom projektu vnímám sebe jako lyrický subjekt, postavu hrající mě samého, která se postupně stává mnou, ale je i rozvinutá o další věci. Jsem vstupním bodem k mému vyprávění o této době.¹⁴

Pro blog Kuby Dąbrowského je velmi charakteristický jeho styl. Velmi cílevědomě se vrátil k počátkům své tvůrčí cesty. Začal používat ty nejjednodušší přístupy a amatérské přístroje. Velmi dlouhou dobu byly poznávacím znamením jeho bloggerského stylu fotografie vytvářené Olympusem Mju-II.

Používání kompaktních přístrojů je v jistém smyslu omezením, ale v případě tohoto vyprávění příběhu se mění v přednost. Zdánlivá podobnost s amatérskými snímky z rodinných alb není náhodná, ale – jak říká sám autor – ani nepředstavuje v tomto projektu žádnou podmíněnou formu.¹⁵

Kuba Dąbrowski, <http://accidentswillhappen.blogspot.com/>

14 Łuczak Michał, *Intimita v polské fotografii*, diplomová práce ITF 2010

15 *Ibidem.*

Kuba Dąbrowski, <http://accidentswillhappen.blogspot.com/>

Kuba Dąbrowski, <http://kubadabrowski.blogspot.com/>

Blog Kuby Dąbrowského měl po celou dobu velmi velkou návštěvnost, mnoho lidí mělo zájem sledovat jeho deník. Důkazem jsou i komentáře s rozličnými názory a téměř veřejný zmatek ve fotografickém prostředí, když autor na konci února 2009 umístil na svém blogu toto oznámení: *ukončuji činnost. / očekávejte knihu, jednoho dne. / je nový blog. striktně pracovní: kubadabrowski.blogspot.com. Nakoukněte. / Díky. / Vím že je blog návykový a nikdy neříkej nikdy.* Ve stejnou dobu se na jeho nové internetové adrese objevuje zpráva s tímto zněním: *veřejné prohlášení / vítám vás na novém blogu. Toto malé předsevzetí bude do značné míry profesionální: fotografie ze zakázek, informace o výstavách a publikacích, poznámky o tom co jsem četl, co viděl, někdy možná trochu naříkání. / neostré romantické krajinky, emo-portréty a všechno ostatní, na co jste zvyklí, zůstane tady: <http://accidentswillhappen.blogspot.com> / nemějte kvůli tomu žádné obavy / užijte si prohlížení / kuba*

Příslib vydání knihy, který dává svým čtenářům při uzavírání svého prvního blogu, je nakonec dodržen. V květnu roku 2010 se objevuje kniha „Western” vydaná nadací Fundacja Sztuk Wizualnych v nákladu 300 kusů. (...) *Není žádným shrnutím, na shrnutí bude ještě dost času, ve Westernu jsou jen nové, ještě nepublikované věci (kromě dvou). Tato kniha se trochu podobá uploadu na blog, jen je trochu více promyšlená a na papíře. Snímky jsou o Monice, o stoleté zimě, cestování vlakem, ležení v posteli a sledování filmů. Jako vždy.* To o knize na svém blogu napsal Kuba Dąbrowski. O dva roky později se v květnu 2012 objevuje co se týče formy i obsahu „Westernu” podobná kniha nazvaná „Sweet Little Lies”. Na Dąbrowského blogu bylo možné si opět přečíst několik úvodních slov: *Knížka je o představování si světa, o kterém si myslíme, že již odešel, ale ve skutečnosti asi ani nikdy neexistoval. Romantického světa ze starých italských písniček a polských filmů o rošťácích. Neboli ve zkratce o tom, co vždycky. Snímky vznikaly mezi Milánem, Varšavou, Sicílií, Bialystokem a Rząskou u Krakova.*

V obou knihách máme při prohlížení fotografií pocit, jakoby byly právě staženy z blogu. Až na to, že ona obsahová (protože jsou stále o Dąbrowského každodenním životě) a formální (fotografie jsou stále momentkami každodennosti, připomínají fotografie vznikající jako „památka“ něčeho, někoho, nějaké situace) všednost zůstává uzavřená v jedné sekvenci.

Tento skok – od velmi veřejné formy projevu k velmi zúžené a obtížně dostupné knize (byla prodávána pouze na dvou autorských setkáních) – může být potvrzením vnímání blogu jako poznámkového bloku, tak jak jej vnímal Dąbrowski, ale i další fotografové provozující blogy. Pak se blog, přes všechnu svoji obšírnost (jako v případě blogu Kuby Dąbrowského) a celistvost, stává pouze odrazovým můstkem pro další formu prezentace díla. Jakoby se na začátku velmi příhodný nedostatek určité blogové formy a jistá volnost a svoboda projevu najednou staly pastí. Jako by se objevovala potřeba uklidnění a uschování obrazem psaného příběhu do nějaké krabičky, kterou zde představuje knížka.

Kuba Dąbrowski, <http://kubadabrowski.blogspot.com/>

Kuba Dąbrowski, <http://kubadabrowski.blogspot.com/>

Prohlížet blog je milé

- Anna Bajorek

Podobně jako Bart Pogoda, tak se i Kuba Dąbrowski stal pro mnoho mladých fotografů inspirací pro bloggerskou činnost. Jednou z nich byla Anna Bajorek (nar. 1981), která si v roce 2008 založila svůj blog na adrese <http://resturchemistry.blogspot.com>. Od počátku je jasně patrná inspirace Dąbrowským – jak ve formě fotografií, tak i jejich obsahu. Po určité době se však mladé umělkyni tento styl začal zdát nudný a snažila se najít svoji vlastní formu projevu. V jednu chvíli se objevil velmi originální nápad – přefotografovaný skutečný deník, do kterého umělkyně vlepuje polaroidy. Vlastní snímky se stávají stále více osobnější a intimnější. Díky realizaci této myšlenky zdůrazňuje charakter deníku, který všichni při úvahách o blogu zmiňují.

M.S.: Proč jsi založila svůj blog?

A.B.: Hodně jsem fotografovala, samu sebe, své známé, takové ty každodenní záběry, které pak končí v šuplíku. Pomyslela jsem si, že by bylo skvělé, kdyby bylo možné to nějak průběžně prohlížet.

M.S.: Co pro tebe byl a je ten blog?

A.B.: Trochu měl být veřejným deníkem?, v jednu chvíli jsem pak trochu změnila podobu, nové věci vkládám nepravidelně, když mám chuť. Prohlížet blog je milé.

M.S.: Ze začátku tvůj blog připomínal jiné blogy, kde se objevují momentky z každodenního života zachycované kinofilmovým přístrojem na negativu – inspiroval tě nějaký jiný bloger?

A.B.: Hlavně blog Kuby Dąbrowského, jiné blogy jsem tehdy neznala.

M.S.: Později jsi změnila styl fotografií – začaly být dosti různorodé – proč k tomu došlo?

A.B.: Asi mi již to, co jsem dělala dřívě, připadalo nudné, zjistila jsem, že se nemusím držet jednoho stylu, začala jsem vkládat i snímky vytvořené jinými přístroji.

M.S.: Odkud se vzal název „rest your chemistry“ ?

A.B.: Jak už to s blogy často bývá, je to taková písnička (smích). Kapela Interpol a album „Our Love to Admire?“, kterou jsem hodně poslouchala.

M.S.: V jistém okamžiku zavádíš mezi své záznamy motiv deníku s nalepenými polaroidy. Jak vznikl ten nápad?

A.B.: Podařilo se mi někde získat několik náplní pro polaroidový Rollei, pořídila jsem si deník a vlepovala do něj polaroidy. Byl to zápisník, takový blog, ale v tradiční formě.

M.S.: V určitém okamžiku se na tvém blogu začne objevovat nahota, nabízíš publiku velmi intimní věci. Je v tom nějaký hlubší záměr?

A.B.: Nahota je přirozenou součástí života. Když člověk s někým je, chodí před

ním nahý, tráví čas nahý. Pak se, stejně jako při jiné příležitosti, fotografuje.

M.S.: Jsou pro tebe důležití návštěvníci tvého blogu?

A.B.: Myslím, že je milé, že jej moji známí a přátelé navštěvují. Je to jednoduchý způsob, jak zjistit, jak se komu vede. Já také navštěvuji blogy svých známých – fotografů.¹⁶

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Glivicích, 5 2011

Anny Bajorek, <http://resturchemistry.blogspot.com>

Vždyť hodně fotografuješ s Mju – Rafał Milach

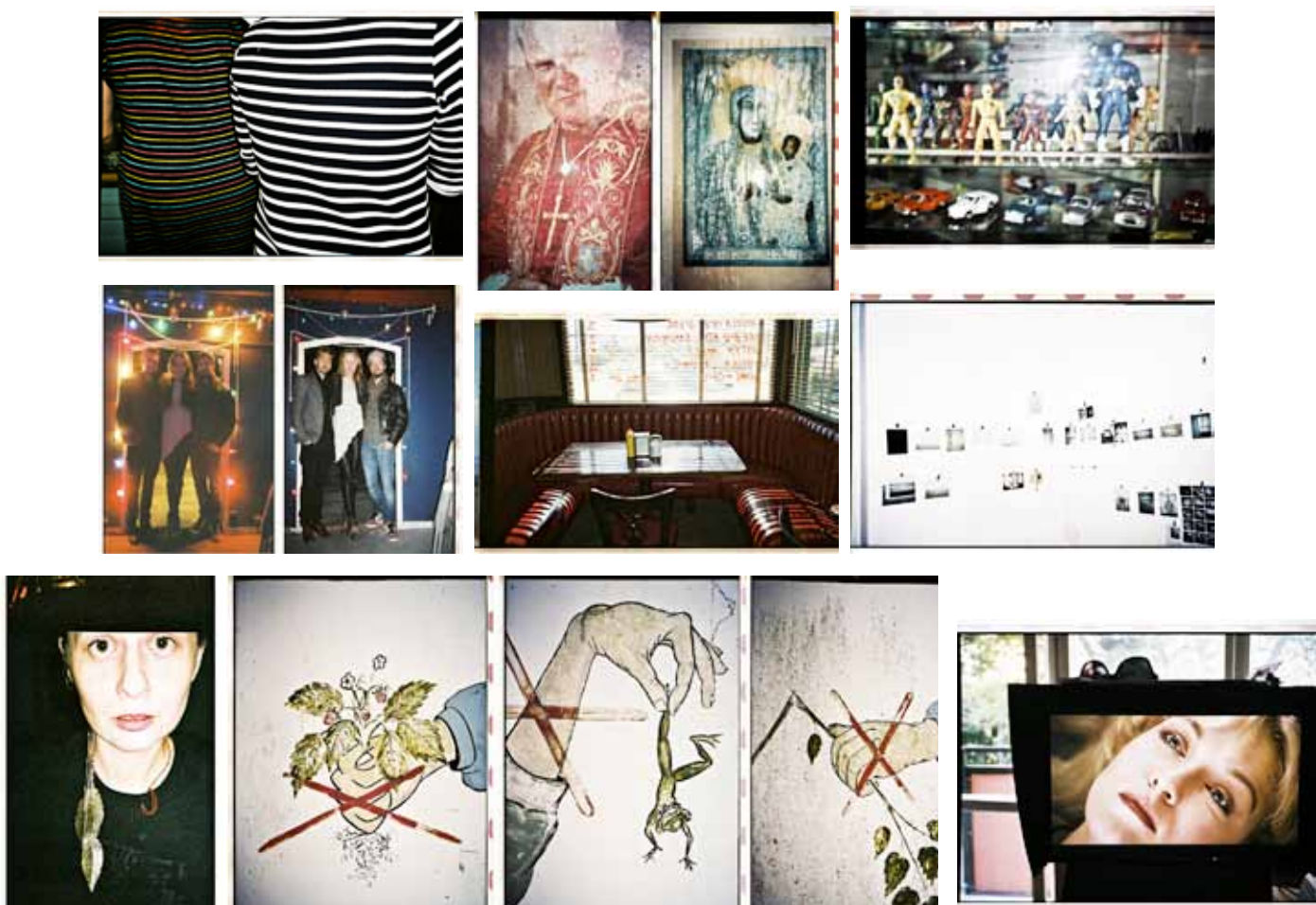
23. května roku 2008 zakládá svůj blog i Rafał Milach (nar.1977) na adrese <http://rafalmilach.blogspot.com> a v jeho úvodu píše: *Ania řekla: ‚Vždyť hodně fotografuješ s Mju, proč sis ještě nezaložil blog?‘ Pobavilo mě to... a založil jsem blog. Budu sem nahrávat snímky, které mi už 2-3 roky zaplňují disky. Budu sem vládat kresby ze svého nevirtuálního notesu, které vznikají když se nudím.* Od samého začátku sám přiznává, že do značné míry jde určitě o systematizaci, o další využití fotografií, které dělá mimo své projekty, zakázky, které vznikají „příležitostně“ během všeho, co se s ním a kolem něj děje, kam jde a koho potkává. Veřejně se také obrací k Dąbrowskému a vysvětluje: *Kubo, vím, že to trochu vypadá jako tvůj blog, ale dokud nevymyslím něco lepšího, tak to tak musí vypadat. Doufám, že mi odpustíš. Tvůj blog vládne všem! Nechtěl jsem tě kopírovat, doufám, že ten můj bude podobný jen svou formou.* Toto upřímné, přímo podřízené znějící vyznání velmi hodně říká o myšlení tohoto fotografa, o jeho svědomí, a také o tom, na jakém místě své cesty se zrovna nachází.

Rafał Milach vystudoval Akademii výtvarných umění v Katovicích a Institut tvůrčí fotografie v Opavě. Je neobyčejně aktivním tvůrcem, oceňovaným i na světově známých soutěžích jako World Press Photo, Mio Photo Award nebo na soutěži v rámci New York Photo Festival. Získal stipendium Ministerstva kultury Polské republiky, European Cultural Foundation a Mezinárodního visehradského fondu. Posledních deset let se Milach věnuje problematice společenských změn ve střední a východní Evropě. Výsledkem jeho práce, v rámci které dlouhodobě cestuje, jsou eseje „Morze Czarne betonu“, „Wunderland“, „Szare“ a kniha „7 pokoi“. V roce 2006 spolu s dalšími deseti fotografy vytvořil fotografický spolek Sputnik Photos, který se věnuje fotografickému dokumentování, podpoře a šíření povědomí o zemích střední a východní Evropy.

Rafału Milachovi vždy velice záleželo na formě, jakou jeho díla, eseje a fotografické příběhy mají. V souboru „W samochodzie z R“ („V autě s R“), popisujícím jeho společnou cestu se spisovatelem Huldarem Brejdfjordem po Islandu, plném formálně různorodých záběrů, se snaží o dokonale propracované závěrečné sdělení. Nutno podotknout, že tento poslední cyklus v jistém smyslu navazuje právě na blogovou formu. Obrazy vznikají v odlišných stylech – nezávisle na situaci, autorově náladě nebo „technickém rozmaru“, co se volby použitého fotoaparátu týče.

Tento poněkud souhrnnější popis Milachovy tvůrčí osobnosti má sloužit kromě jeho představení jako autora k upozornění na fakt, že k rozhodnutí o prezentaci svých fotografií na blogu dochází až po tom, co jsou jeho díla publikovány v časopisech, knihách a na internetových portálech. Nejde tedy o rozhodnutí o „publikování sebe sama“ z důvodu např. nedostatku jiných možností nebo o vytvoření své tvůrčí osobnosti. Kromě motivace, která již byla zmíněna, tedy systematizace fotografické a kreslené „vedlejší tvorby“,

představuje pro Milacha blog další plnohodnotně využívanou formu. Komunikace formou blogu nabízí velmi volné vizuální projevy, bez jakékoli nutnosti je obhajovat.

Rafał Milach, <http://www.rafałmilach.blogspot.com/>

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Gliwicích, 5 2011

Společný jmenovatel, který vytvoří nějakou třetí, neexistující - Kama Rokicka / Monika Kotecka

Kama Rokicka (nar. 1976) a Monika Kotecka (nar. 1981) si zvolily společnou formu projevu. Rokicka, která díky své profesi a zálibám měla vždy velmi blízko k žurnalistice, se na varšavské Evropské akademii fotografie setkává s Koteckou, která studuje společenské vědy a zabývá se filmem. Obě ke studiu na této soukromé škole vede jejich láska k fotografii. Je zarážející úspěch společné výpovědi dvou osob, které sice spojují sympatie, ale jejich životy jdou úplně jinými směry. Na jedné straně je mladá matka plně se věnující své nové roli a světu své maličké dcerky. Na straně druhé je osoba bez závazků. Umělkyně shodně tvrdí, že se pro ně blog <http://memory---stick.blogspot.com> stal způsobem komunikace. Kama Rokicka svůj podíl na společném projektu popisuje v rozhovoru níže:

M.S.: Měly jste nějaký jasný cíl, když jste zakládaly blog?

K.R.: Na začátku jsme chtěly mít knihu, ale protože žijeme v různých městech, došly jsme k názoru, že by asi bylo nejlepší spolu komunikovat prostřednictvím blogu. Předpoklad byl takový, že je to naše pracovna. Neorientovaly jsme se v blogových mechanismech, vůbec jsme ten nástroj neznaly a ze začátku nás nezajímala ani blogosféra. Vůbec jsme nesledovaly, kdo co dělá. Stačilo nám vědět, že obě dvě můžeme, kdykoli chceme a máme čas, volně editovat snímky, že blog nás bude mobilizovat k práci. Navzájem jsme se natáčely. Měly jsme radost už jen ze samotného fotografování. Při tomto stylu práce a komunikace nedocházelo k žádným průtahům. Vidávaly jsme se zřídka, ale chtěly jsme si ukazovat, co vidíme a cítíme, proto bylo důležité fotografovat a nahrávat všechno na blog, prostě pracovat. Bylo to velmi vzrušující!

M.S.: Kde se vzal nápad založit blog společně?

K.R.: Cítila jsem, že používáme podobný jazyk. Moničina citlivost mi byla vždy velmi blízká, vždy jsme si byly navzájem inspirací, obě dvě milujeme Bacona, Hoppera a Franka anebo Nan Goldin, stejné umělce, filmy, knížky a naše přátelství nám přinesla láska k fotografii. Snad jedině to je nám oběma společné, protože jsme vždy žily v úplně jiných reálných světech. Jsme úplně odlišné a na této odlišnosti jsme se rozhodly založit náš příběh. Chtěly jsme nějaký společný jmenovatel, který vytvoří nějakou třetí, neexistující holčičku, která bude sumarizovat naše přátelství. Měly jsme takovou touhu všechno mít a všechno zažít. Nemožné, ale je těžké se od toho uvolnit. A ta třetí to všechno dostala. I rodinu i příhody s různými kamarády, pocit domova i cestování, lásku i sex, samotu i šílenosti. Je to život v eleganci i punc-rocku zároveň – plný vějíř dobrodružství a emocí. Jako sníst bonbón a zároveň ho držet stále v ruce nerozbalený – možné však pouze v pohádkách.

M.S.: Neměly jste strach že přijde situace , kdy jedna publikuje něco ze svého světa, ze své reality a druhé se to nebude úplně líbit, že to nebude cítit úplně stejně a nebude se s tím ztotožňovat?

K.R.: Byly i takové okamžiky, ale o ně právě šlo – o vzájemné tření úplně jiných světů, sledování, jak se spojují, a jak je vidět – spojují se. Jako v té buddhistické moudrosti, že všechno je jedinečné a všechno se vzájemně prolíná. Co z toho, že jsme jiné, když jsme podobně vnímavé. Neměly jsme například problém s formální stránkou snímků. To, co máme společné, nějaká intuice, šestý smysl nebo bůh ví, co to vlastně je, že obě dvě jsme věděly, že jeden snímek je dobrý a jiný není, že nějaký soubor nebo sekvence funguje, něco rozvíjí a mění, vypráví příběh. Záměrně není v knize informace o tom, který snímek která z nás vytvořila. To není důležité. Je to jeden společný babský svět.

M.S.: Proč se tato blogová konverzace mezi vámi musela odehrávat veřejně? Je tam hodně intimností z tvého života i tvých blízkých.

K.R.: Jedny věci se dělají, jiné ne a není vůbec známo proč. Já nevím proč mě nezajímá fotografování sociálního dokumentu, což ale neznamená, že si ho nevážím. Anebo proč mi někdo je blízký a někdo jiný ne. Nechápu tyto principy a asi jim ani nechci rozumět, přemýšlení o tom mě stresuje. Určování hranic, tabuizace některých témat mě naprosto nezajímá. Této oblasti jsem se nikdy něvenovala. Kromě toho, pokud na něčem pracuji, tak neanalyzuji, jestli to na někoho zapůsobí, jestli se někdo neurazí. Každý má svůj vlastní kodex a určité věci z něj vycházejí přirozeně. Prezentuji to, co je pro mě teď, v tomto okamžiku důležité a konec.

M.S.: Vnímaly jste od počátku svůj „blog“ jako svébytné umělecké dílo?

K.R.: Do jakého jiného šuplíku by se to dalo zastrčit?

M.S.: Proč jste přestaly na blog psát? Považujete jeho činnost za opravdu ukončenou?

K.R.: Tak jak jsem již uvedla dříve – blog byl pracovním, kde jsme pracovaly na knize. Fotografie vznikaly tři roky. I to je dost dlouho. Potřebovaly jsme ten čas, abychom ukázaly, jak se člověk rodí, jak se rozvíjí, až do okamžiku domnělé samostatnosti. Začaly jsme pracovat, už když jsem byla těhotná – takový symbolický okamžik naplněný sentimentalitou. Pak mezi nás přišla naše hrdinka – holčička. Ta třetí, pro kterou jsme sbíraly zkušenosti, které jsme chtěly ukázat, jaké to je, no a právě Polce jsme věnovaly onu knížku. A když se vydala za svými zájmy, za svými příhodami, přestaly jsme jí vyprávět naše pohádky a začaly se věnovat knize. Kromě toho jsme neměly spolu žádnou fotografickou svatbu. Bylo to krásné, ještě lépe jsme se poznaly, mnoho věcí se naučily, ale narazily jsme i na mnoho překážek. Nepodařilo se nám najít peníze na offsetové vydání knihy,

proto máme jen sedm sběratelských exemplářů, objemných, pěkně potažených plátnem. Příležitostně je někde prezentujeme a to jsou pak velmi krásné chvílky. Teď však musíme dělat jiné věci, věnovat se svým problémům. Možná ještě někdy přijde doba, kdy zase spolu něco uděláme.

M.S.: Říkáš, že jste při zakládání svého blogu vycházely z předpokladu, že kniha je značně lepší a vhodnější formou sdělení než blog. Změnilo se na tom přístupu něco?

K.R.: Kniha je to pravé. Můžeme se jí dotknout, přivonět, někomu ji ukázat nebo věnovat. Má svůj tvar a vyžaduje určité specifické zacházení. Náš Memorstický měl být knihou, se kterou je možné navázat intimní vztah, zapojit smysly. Je osobitým vyprávěním o tom, co se stává normálnímu člověku, proto lépe působí, když je také reálná, hmatatelná.¹⁷

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drutu v Glivicích, 5 2011

Chtěl jsem „existovat“ sám před sebou

- Karol Grygoruk

Karol Grygoruk (nar. 1985) Studoval na Institutu aplikovaných společenských věd Varšavské univerzity a na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě. Spolupracuje s mnoha moderními magazíny, s Greenpeace, s hudebními studii a módními návrháři. Svůj blog nazvaný Comes First Pepperpirate založil na adrese <http://pepperpirate.blogspot.com> v roce 2006. Jeho zkušenosti jsou velmi dobře vidět i na fotografiích z jeho blogu. Hned od začátku na nich vidíme hodně záběrů města, mnoho různých lidí a napříč celým obsahem se vine téma hudební scény – koncerty, zákulisí, lidé z hudební branže. Zpočátku nemá blog příliš souvislý styl, Grygoruk testuje fotografické přístupy a na blogu se objevují analogové fotografie, skenované polaroidy, ale i digitální snímky. Postupně, v průběhu několika málo let šlo vidět, jak se jeho styl vyhraňuje. Fotografie začínají být výraznější, nejednou používá i přisvětlení bleskem, které pomáhá dosáhnout lepší ostrosti. Vzhled tohoto blogu začíná být neuvěřitelně ujednocený – obrázky jsou v jedné řadě a mají stejnou velikost. Po tématické stránce jsou více soukromé fotografie promíchány s pracovními nebo s veřejnými. Všechny jsou stále fotografovány podobným způsobem. Pro všechna témata je použitý stejný styl.

M.S.: Pamatuješ si ještě, proč jsi zakládal blog?

K.G.: Začínal jsem ještě v době, kdy pro mě fotografování nebylo prací, nevěděl jsem, co s fotografiemi mám dělat, fotografování do šuplíku mi vždy připadalo nesmyslné. Existujeme (fotograficky) hlavně díky tomu, že si naše fotografie, „nás“ někdo prohlíží – kriticky nebo obdivně. Asi jsem chtěl „existovat“ sám před sebou (smích).

M.S.: Inspiroval tě někdo k založení blogu? Nějaký jiný blogger?

K.G.: Stejně jako půlku Polska... byl to Kuba Dąbrowski... jeho mladší bratr je můj nejlepší kamarád a často mi posílal různé odkazy, mezi nimi byl i link na Kubu. Bohužel jsem se k jeho estetice tak připoutal, že odtrhnout se od ní pro mě bylo velice těžké. Teď si musím při prohlížení časopisů dávat pozor, abych nenarazil na jeho nějaký nový snímek, před třemi roky jsme si slíbil, že už nikdy nenavštívím jeho blog, strašně mě rozčilovalo, že se nedokážu zbavit toho prokletí jej kopírovat. Prozatím se mi to daří.

M.S.: Nenahráváš na blog fotografie v pořadí, jak vznikly, ale velmi často je edituješ...

K.G.: Ano, rozhodně editovat a ještě jednou editovat, i když snímky málo upravuji. Věřím však, že i ty nejhorší snímky je možné zachránit správným seřazením. Dává jim to smysl a divák se netrápí prohlížením několika desítek podobných záběrů. Je to podobné klasické reportáži, musí obsahovat portrét,

široký záběr, detail apod., aby svojí formou nenudila.

M.S.: Myslíš, že je blog stejně plnohodnotnou formou autorské výpovědi jako kniha, výstava apod.?

K.G.: Samozřejmě, dokonce si myslím, že by takový měl být. Pokud není autentický, subjektivní (smích), pak je většinou nudný. Díky internetu si můžeme prohlížet stovky tisíc dobrých snímků... pokud jsou jediným poznávacím znamením dobrého blogu pěkné fotografie, pak se úplně ztrácí v celé mase jiných obrázků. Mám pocit, že dobrý blog potřebuje tuto „metaplatformu“ intimity a subjektivity. Musí mít svůj charakter, Barthes to nazval *punctum*, které dává dané fotografii něco navíc. Bez něj je pouze pěkným snímkem a pěkné mizí z paměti ještě rychleji, než se objevuje.

Karol Grygoruk, <http://pepperpirate.blogspot.com>

M.S.: Realita, kterou zachycuješ na svých blogových fotografiích, není jen takovou „každodenní všedností“... tvoje snímky jsou hodně kreativní...

K.G.: Občas je na nich hodně všednosti, ale už samotná editace a subjektivní výběr jim přidávají kreativitu. Mám velké štěstí, že se mohu pohybovat mezi fantastickými lidmi, zajímavými intelektuálně, ale i vizuálně. Snažím se o co nejméně hrané a pózované záběry, ale to je asi nejvíc utopistické přání, protože samotné fotografování je již svým způsobem kreativní.

M.S.: Máš pocit že jsi součástí nějaké společnosti (fotografů cíleně využívajících blogovou formu komunikace)?

K.G.: Poslední dobou stále méně, což je mi velice líto, protože považuji blogování za něco geniálního. Nemáme nad sebou šéfredaktory, editory, producenty nebo stylisty. Můžeme dělat jen to, co se líbí NÁM, je to takový onanistický Hyde park. Chybí mi ta mentální onanie (smích), měsíc co měsíc si slibuji, že se vrátím k psaní na blog, ale práce dvanáct hodin denně mi bohužel nedovoluje fotografovat to, co bych chtěl mít na blogu (i když mi v poslední době stále více magazínů takový styl dovoluje – např. Exklusiv, ale i ELLE nebo PANI)

M.S.: Považoval jsi svůj blog jako druh sebepropagace?

K.G.: Rozhodně. Kdybych neměl blog, nikdy by nikdo neviděl, co dělám. Díky blogu mi zavolal Sławek Balina z agentury Machina a nabídl mi první zakázku, ostatní už šlo nějak samo. Mohlo by se zdát, že je to klíč k úspěchu. Při studiu na fotografické škole jsem se seznámil s mnoha geniálními fotografy a fotografkami. Mnoho z nich je rozhodně nápaditějších a talentovanějších, ale bohužel nemají ponětí, jak funguje trh s fotografií. Často se však jen rozhodli všechno dělat „po svém“, což mi velmi imponuje a někdy vzbuzuje i závist. Já jsem se vydal cestou kompromisů a teprve nyní se mi občas podaří svůj styl nějak propašovat do komerční práce.

M.S.: Je dnes blog pro tebe tím, čím měl být na začátku, nebo je to už něco jiného? Jakou teď plní funkci?

K.G.: Dnes plní funkci kořenů, ke kterým bych se chtěl jednou vrátit – už jen samotné psaní a styl blogu je snad svébytnou signaturou, osobním názorem „Grygoruk to vidí tak a tak“. Fotografováním přátel a rodiny, toho, co se děje okolo, bych si chtěl uchovat více vzpomínek, zanechat směrovky, které později stimulují a obnoví paměť.¹⁸

Na sto procent subjektivní příběh - Marcin Grabowiecki

Marcin Grabowiecki (nar. 1979) svůj blog na adrese <http://stawiamnatolkabanana.blogspot.com> provozuje od roku 2010, tedy o hodně kratší dobu než jiní zmiňovaní tvůrci. Je však velmi aktivním bloggerem. Forma, kterou své příběhy vypráví, je nesmírně nostalgická, až romantická. Grabowiecki, stejně jako Kuba Dąbrowski, kombinuje portréty přátel a své ženy se záběry romantických krajin. Jeho výpověď je však rozhodně méně dynamická. Můžeme mít dojem, že se nás prostřednictvím série i několika desítek krajin snaží udržet v nějaké náladě.

M.S.: Jaká byla tvoje motivace k založení blogu?

M.G.: Chtěl jsem vytvořit místo, prostor, ve kterém bych mohl publikovat snímky, které vznikají někde na okraji. Nejde o žádná konkrétní témata, zakázky nebo reportáže. Na mém blogu se objevují věci, které vznikají náhodně. Pro mě osobně byla také důležitá chuť podělit se o svoji volnou tvorbu a nebál bych se ani slova svévolnou tvorbou. Blog je pro mě místem experimentu, kde si mohu vyzkoušet různé nové výrazové formy.

M.S.: Jsou počáteční důvody založení – čím by měl blog být – stále aktuální, povedlo se je dodržet, nebo se změnily?

M.G.: Do značné míry se to povedlo. Zpočátku jsem hodně přemýšlel, jestli je nějaká fotografie vhodná vystavení na blogu. S časem se můj přístup změnil a moje zápisy se staly i častější. Blog se díky tomu stal i spontánnější. Od určité doby na něj umísťuji také hudbu, která mě inspiruje, a krátké filmy, které jsem natočil. Přestal jsem už také být „analogovým puristou“. Na začátku byly na blogu všechny snímky skenované z negativů, dnes je podstatná část digitální a nejčastěji vytvořená smartphonem.

M.S.: Vnímáš blog jako příběh o sobě?

M.G.: Trochu ano. Nesmíme ovšem zapomenout na to, že jestli je to vyprávění o mě, pak je to na sto procent subjektivní příběh. Sám rozhoduji o tom, co chci na blog umístit, a tím vytvářím rovněž jistou podobu sebe sama, která může být velmi vzdálena od toho, jaký doopravdy jsem. Takže to vlastně je vyprávění, ale fiktivní.

M.S.: Na svém blogu ukazuješ svůj soukromý svět, svou ženu, přátele – přemýšlel jsi o tom, že to uvidí zraky mnoha cizích lidí?

M.G.: To je problém, o kterém často přemýšlím. Zaprvé, je jistá hranice intimity, kterou nemám v plánu překročit. Například nikdy neukazuji snímky, které by mohly někoho z mých blízkých urazit, ani takové, u kterých si nejsem úplně jistý. Zadruhé, nevěřím příliš v „mnoho cizích lidí“. Blog navštíví jen ten, kdo zná

jeho adresu. Je samozřejmě veřejně dostupný, ale i tak si myslím, že jeho čtenáři jsou hlavně z kruhu blízkých přátel a známých. Zatřetí, v celém tom blogování je samozřejmě obsažen prvek exhibicionismu. Vnímám to však jako element otevřenosti. Mnoho tvůrců využívá svůj život k napsání knihy, zkomponování písni atd. a podobně je to i v mém případě. Čerpám ze svého života, ale ukazuji pouze tolik, kolik chci ukázat.

M.S.: Myslíš vůbec při psaní na blog na své čtenáře?

M.G.: Možná ne pokaždé, ale ano (smích). Jak jsem už řekl – myslím, že jsou to hlavně známí, ke kterým chci, aby se ten blog dostal.¹⁹

Marcin Grabowiecki, <http://stwiamnatolkabanana.blogspot.com>

O každodennosti, která mě neustále překvapuje

- Anna Matuszna

Anna Matuszna si blog založila dokonce několikrát. Jak ale sama přiznává, není si úplně jistá svojí motivací a stále hledá tu správnou formu svého projevu. Proč změnila <http://air-space48.blogspot.com> na <http://aniamatuszna.blogspot.com>?

M.S.: Pamatuješ si, proč jsi založila svůj první blog?

A.M.: Založila jsem blog jako obrázkový zápisník pro vzpomínky ze svého života. Protože si prožité okamžiky víc pamatuji, když si je následně prohlížím na fotografiích, než kdy si o nich čtu. Zjistila jsem také, že je to správné místo k tomu, abych tam mohla nahrávat střípky života, ať už časově seřazené nebo ne, a abych si je zároveň mohla kdykoliv prohlížet. A to, že je blog on-line a že na něj mohou zavítat i ostatní a podívat se, to mě těšilo – protože na fotografiích nejsem jenom já, jsou tam i lidé, se kterými jsem zažila spoustu věcí, takže oni také mohli kdykoli vstoupit a podívat se na ty okamžiky z mého pohledu – zároveň mě však i omezoval, protože si přece jen nechávám většinu soukromí pro sebe. Neprezentuji veřejně každý svůj projev nebo událost. Spíše je omezují a důsledně se rozhodují o tom, co lidem dovolím vidět a k jakým okamžikům mého života přístup nemají.

M.S.: Přemýšlela jsi o blogu jako o formě projevu (veřejném), díky kterému se můžeš zviditelnit?

A.M.: Mým cílem nebylo se prostřednictvím blogu zviditelnit. Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlela. Chtěla jsem jenom, aby někdo, koho zaujmou moje fotografie, mohl spatřit i něco jiného kromě mé komerční práce na annamatuszna.com. Aby viděl, že zároveň dělám něco pro sebe a že se to úplně liší od toho, co mám na svých stránkách. Že já jsem úplně jiná, než je vidět v té komerci. Tak to vnímám.

M.S.: Proč jsi přestala psát na starém blogu a založila jsi nový?

A.M.: V určitém okamžiku jsem se zastavila, potřebovala jsem vydechnout. To, co jsem dělala na starém blogu, tematicky úzce souviselo s daným obdobím. Forma byla také jiná, protože jsem používala Yashicu. Měla jsem více času na skenování a úpravu snímku. Žila jsem jinak, někde jinde, obklopoval mě úplně jiný svět. Ta forma se mi tehdy jevila jako ta pravá. Pak se pár věcí změnilo a život nabral jiné tempo. Nenosila jsem už s sebou tak často Yashicu, protože mi chyběl čas, sebedisciplína na skenování a nahrávání postů. A telefon mám stále s sebou. Použití iPhoneu při blogování se stalo velmi pohodlné.

M.S.: Liší se nějak nový blog od toho starého (samozřejmě kromě samotných snímků) a proč nemohl být prostě jen jeho pokračováním?

A.M.: Protože při použití iPhonu se snímky technicky značně liší od těch z Yashicy a také jsem zjistila, že je nutné otevřít jakoby novou kapitolu obrázkového památníku. Takže nový blog není něčím úplně novým a jiným, nahrazujícím ten starý, je jen jakoby další kapitolou v životě. Změnila se forma a adresa blogu, ale fotografie jsou v podstatě pořád o tom samém. Nový blog se liší také tím, že na něj častěji nahrávám i jednotlivé snímky. Někdy to ani s ničím zásadním nesouvisí. Snímky jsou ještě navíc hodně časově zpřeházené. Jsou spíše formou okamžitých pocitů než souborem obrázků ze života. Na starém blogu se častěji objevovaly konkrétní snímky s konkrétními situacemi nebo osobami. Nyní se častěji objevují záběry bez osob – občas pro diváka naprosto nečitelné. Objevuje se také hudba na pozadí. Protože ten blog je spíše formou odezvy na všednost než fotografováním světa, který mě obklopuje.²⁰

Anna Matuszna, <http://aniamatuszna.blogspot.com>

Internet není intimním místem - Michał Łuczak

Michał Łuczak (nar. 1983) je dokumentarista, který se ve svých fotografických dílech koncentruje na důvěrná, intimní, často nenápadná témata. Jeho snímky vznikají jakoby mimoděk v průběhu různých osobních setkání. Takové fotografie měl i na svém, dnes již neexistujícím fotoblogu <http://michalluczak.blogspot.com>. Proč vznikl a proč z virtuálního prostoru – jediného místa, kde může blog existovat, zmizel?

M. S.: Proč jsi založil svůj blog? Čím pro tebe měl být?

M. Ł.: Měl být místem poznámek a tréninku. Chtěl jsem vyzkoušet, jak „hezky“ fotografovat skutečnost tak, aby forma nebyla prvoplánová, ale aby snímek přesto zůstal přitažlivý. Značný vliv měla i móda. V té době jsem se snažil udržet tempo, trendem bylo mít blog a já jsem měl hodně snímků, které se na blog skvěle hodily. Seběhlo se to v době, kdy jsem se stěhoval do Varšavy, která byla pro mě nutnou podmínkou, pokud jsem se chtěl živit fotografií. Snažil jsem se na sebe upozornit jakýmkoli způsobem. Rychle mě to však omrzelo a blog se stal prostě jen památkou.

M. S.: Na fotografiích z tvého blogu jsou některé věci, které již nejsou aktuální, např. fotografoval jsi dívku, s níž tvůj vztah již pominul. Tehdy jsi to prezentoval jako část tvé reality. Nevadí ti fakt, že lidé mohou mimo tvoji kontrolu nahlížet do tvé minulosti?

M. Ł.: Lidé nenahlíží do mé minulosti, protože blog již neexistuje, ale v určitém okamžiku mi opravdu začalo vadit, že jsem tak naivní a dávám na internet, což je místo exhibicionismu bez hranic, své intimní vzpomínky a sdílím je s lidmi, které neznám. Co se týče deaktualizace, pak fotografie není vůbec aktuální, protože říká „to bylo“, každý náš snímek je minulostí. Podle mě je to rozhodně přednost.

M. S.: Když jsi vedl svůj blog, vnímal jsi to jako svým způsobem plnohodnotnou formu projevu, na úrovni s jinými formami, jako jsou např. kniha nebo výstava?

M. Ł.: Takovou formu projevu jako kniha nebo výstava ten blog nikdy neměl. Ke konci, kdy se tam objevily černobílé fotografie, jsem snímky o hodně více editoval a lépe si hlídal formu, ale internet kvůli své pomíjivosti asi nebude nikdy na stejné úrovni s knihou, nebo dokonce výstavou. Když měsíce utíkaly, cítil jsem s každým dalším záznamem stále větší zodpovědnost, ale ve skutečnosti jsem začal spíše přemýšlet, co se všemi snímky udělat, proto jsme přestal blog úplně používat. Nechtěl jsem je předčasně publikovat, protože by jejich síla působení v eventuální knize byla menší.

M. S.: Bylo pro tebe důležité seřazení, rozložení snímků?

M. Ł.: Ano, s každým dalším měsícem stále více.

M. S.: Proč jsi přestal vést svůj blog?

M. L.: Internet není intimním místem, je horší než vývěska na sídlišti, nechtěl jsem, aby moje vzpomínky visely vedle inzerátu na prodej sekačky, napsu „Katko, zavolej mi na číslo xxxxx“. Od určité doby jsem také přestal vidět praktický smysl tohoto cvičení, začal jsem myslet na přípravu knížky, možná jsem postoupil na vyšší úroveň? Kromě toho, jsem si uvědomil, že se blogy ubírají směrem k blogům více psaným, vyjadřujícím názory na různá témata, necítím se natolik kompetentní, abych mohl tímto způsobem komentovat fotografickou skutečnost. Mezitím jsem chtěl vytvořit knihu o Polsku založenou na mém vztahu. Pro toto předsevzetí vzniklo strašně moc materiálu, ale přešla mě chuť a filmy leží nevyvolané v lednici. Neměl jsem proto ani „neutrální“ materiál, který bych mohl na blog nahrávat. Nakonec, to byl můj třetí vztah, který se mohl očitnout na síti, a tehdy jsem si pomyslel, že je to už trochu moc. S ohledem na nový vztah. S ohledem i na ty minulé. Mým dívkám nemusí být milé, objevovat se v tomto kontextu. (smích)

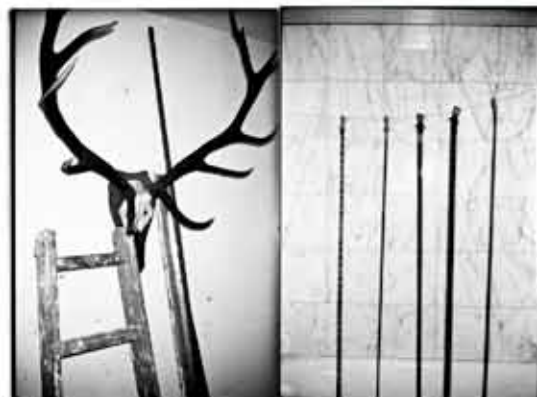
M. S.: Tvůj blog ze sítě zmizel znenadání, bylo to záměrné?

M. L.: Ano, blog jsem odstranil zmáčknutím tlačítka „delete“ na ovládacím panelu Blogspotu.²¹

Všechno, co na blogu bylo, je přístupné již pouze Łuczakovi. A již ani nikoli formou blogu, ale fotografií, které jsou zpětně roztríděné podle filmů, na kterých vznikly, nebo v počítačových složkách a katalozích.

Pohled na výstavu Blogspot, Stara Fabryka Drotu v Glivicích, 5 2011

Michał Łuczak, <http://michalluczak.blogspot.com/>

Být čistým, nezkaženým umělcem - Jędrzej Sokołowski

Svůj blog založil na adrese <http://youngamateurphotographer.com> a nahrává na něj fotografie z počátku své fotografické dráhy. Již od svého dětství měl díky svému otci Juliuszi Sokołowskému, uznávanému umělci specializujícímu se na velkoformátovou fotografii architektury, velmi blízký kontakt s fotografickým prostředím. Jeho otec byl také spoluzakladatelem sdružení Latarnik, ve kterém pak i Jędrzej aktivně působil. Jędrzej Sokołowski, od mládí vedený k myšlence, že fotografie je způsob, díky kterému jsme schopni něco vyprávět nebo si zapamatovat, tak nyní objevuje svůj léta založený archiv a dopřává mu současnou blogovou formu. Nejednou se na autoportrétech jako dvanáctiletý nebo patnáctiletý sám objevuje. Snímky zachycují portréty přátel, s nimiž se stýkal, místa která navštěvoval a také zátiší. Na těchto fotografiích je vidět, že jde o neustálé hledání mladého člověka, možná budoucího umělce. Maria Karpińska ve svém článku nazvaném „Fotostarzenie“ píše o Sokołowského blogu jako o příkladu *fotografického ohlížení se zpátky*, v kontrastu a protikladu k tomu, co je „dnešní“ a je *pokusem o návrat k tomu, co je upřímné, neopakovatelné a minulé*.²²

When I was young, I used to be a photographer – píše na svém blogu Jędrzej Sokołowski a navazuje tak na Henri Lartiguea. Karpińska se nad tím pozastavuje a dodává: *O mnoho snáze, možná, o mnoho 'lépe' je být fotografem v dětství, tedy čistým, nezkaženým umělcem – a opět upřímným. Sokołowského slova mají o to větší sílu, že spolu s jeho dospíváním ovládla svět digitální fotografie, ta, která rozmnožuje obraz a usnadňuje dokumentování skutečnosti. Proto je čas dětství obdobím, kdy ještě bylo možné být fotografem řemeslníkem-umělcem, používajícím přístroje, které vyžadují technické znalosti, schopnosti získaných cestou zkoumání a vycítění světla. Bytí jim dnes, znamená něco úplně jiného – každý přece může být fotografem dokumentujícím všechny aspekty svého života*.²³

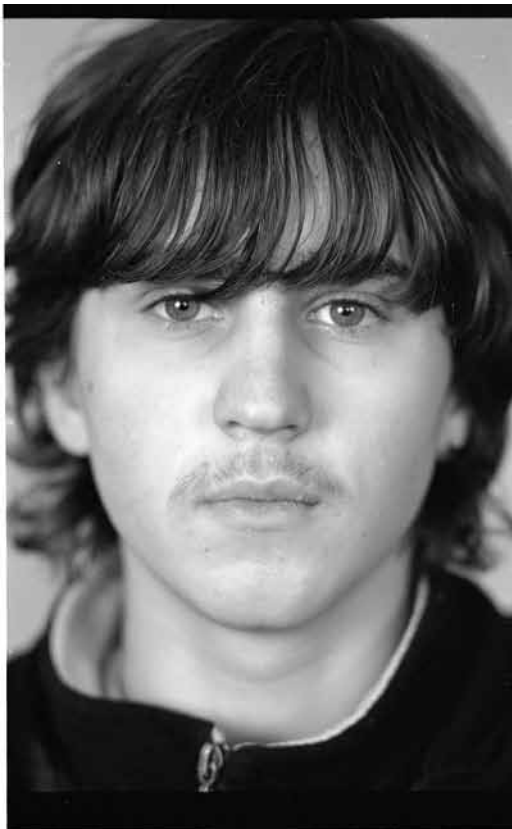
U Sokołowského jde pravděpodobně o vizuální návrat k emocím, které je doprovázely, ale možná i o veřejné vymezení své totožnosti způsobem „začneme od počátku“. Protože nakonec tyto čas od času komentované snímky tvoří nepřímo pyramidu, na jejímž vrcholku je současnost. Tato odlišně konstruovaná forma sdělení je tedy pravděpodobně tím stejným příběhem o sobě samém, který nám prezentují blogeři komentující před malou chvilku zachycené a vystavené snímky.

Je nezpochybnitelné, že se fotografové vedením svých blogů – ať už je vnímají jako svůj plnohodnotný umělecký projev nebo jako poznámkový blok, používaný coby odrazový můstek k zásadním dílům, nebo jako něco povrchního a v jejich tvorbě nepříliš důležitého (i když takových postojů není mnoho), snaží určitým způsobem projevit svou totožnost. Pravděpodobně jde nejednou o snahu své zařazení k určité širší skupině (např. jiných

22 Karpińska, M., *Fotostarzenie*, <http://malakulturawspolczesna.org/>

23 *Ibidem*.

blogerů), nebo právě období hledání totožnosti. Je také docela možné, že většina těchto blogových projevů není dokumentací toho, jak to je, ale spíše vyjádřením toho, jaké by to mělo být, anebo dokonce, jak by autoři chtěli, aby bylo.

Jędrzej Sokolowski, <http://youngamateurphotographer.blogspot.com>

Jędrzej Sokołowski,
self portrait as an artist, when I was 12?,
<http://youngamateurphotographer.blogspot.com>

Jędrzej Sokołowski,
K., when I was 15,
<http://youngamateurphotographer.blogspot.com>

FOTOGRAFICKÝ BLOG - ESTETIKA

Název této kapitoly obsahuje nikoli jeden, ale až tři pojmy, které neobvykle širokým a složitým způsobem zahrnují jak myšlenku filozofickou (ve smyslu existenciálním), tak i kritickou (obsaženou ve způsobu systematizace umění). Fotoblog je neobvykle zajímavý a atraktivní, nezřídka také vytváří závislost jak pro umělce-profesionální fotografy, tak pro jeho odběratele. Každopádně nejednou je umělec – tvůrce blogu zároveň věrným návštěvníkem jiných blogů a stává se tak součástí tohoto jevu dvojnásobně. Jevu, který může daleko rozsáhlejší způsobem než dosud sjednocovat umělce, neboli vytvářet umělecká prostředí, svět blogerů, jejich čtenářů a přispěvovatelů z celého světa, světa internetu. Díky internetu není toto prostředí svázáno s jedním městem, uměleckou školou nebo státem. Je to všeobecný trend, který poskytuje technickou možnost výměny myšlenek, a to i těch estetických, navíc kdykoli a kdekoli. Pravděpodobně by mohl být jednou i zkoumán jako nejdůležitější část stylizace projevu civilizovaného světa 21. století, proto je neobyčejně důležité zkoumání jeho estetiky. Estetika (z řec. aistetikos – dosl. 'vnímavost', cit pro krásu) je obor filozofie, který v polské filozofické literatuře nejlépe popsala Maria Gołaszewska v knize „Zarys estetyki”, v níž popisuje estetiku jako nauku věnující se tzv. estetické situaci. S estetickou situací souvisejí pojmy jako tvůrce, tvůrčí proces, umělecké dílo, divák, proces percepce umění a estetických hodnot. Úkolem estetiky pak je popsat vztahy mezi jednotlivými elementy estetické situace. V tomto významu je estetické zkoumání fotoblogů tím, co je pro ně nejdůležitější, tj. ukazování jejich přirozenosti. Tyto analýzy můžeme založit na zkoumání základní části každého fotoblogu, jakou je fotografie. Podívejme se tedy, jestli máme při pohledu na fotoblog z fotografické stránky pravdu. Je tady fotografie cílem, nebo jen nástrojem? Pokud je cílem, není pak estetika fotoblogů prostě jen estetikou fotografie? Fotografie, která je pamětí, historií, zrcadlem a představivostí. Která je hádankou, tajemstvím a zároveň i svou odpovědí. Která je reflektorem, podtržením, zvýrazňovačem, jenž nás již dnes ve všech životních sférách doprovází od narození až do smrti. Jelikož je dokumentem naší civilizace, dokáže být i filozofií našeho života. Fotografie je zároveň uměním, technikou, ale i citlivostí. Autoři fotoblogů kromě toho, že mimo své blogy jsou často profesionálními fotografy, narušují občas tuto čistou linii sestavování své výpovědi pouze fotografiemi. Vybírají a publikují na začátku dne nebo série obrázku úryvek filmu, videoklip apod., aby zdůraznili svoji náladu. Jiná věc je, pokud budeme určovat, jestli je to imprese v tomto okamžiku umístovaných fotografií, nebo autorovy pocity. Což v celé podstatě takto vytvářeného vyprávění od sebe neleží příliš daleko (je přece na sobě zcela závislé). Analýza samotných fotografií je proto ošidná. Nezbytný je také způsob hledání a určování nálady související s celým fotografickým příběhem. Pro zjištění toho, jak dalece jde o estetiku mimofotografickou, se však musíme podrobněji seznámit s estetikou fotografie a musíme zjistit, čím ji obohacují,

kde se s ní rozcházejí a kde je prostě čistou živou formou tohoto materializovaného světla (je stoprocentně fotografií). Kniha „Estetyka fotografii - strata i zysk” („Estetika fotografie – ztráta a zisk”) od Froncoise Soulagese je nejnovějším, ale i nejobsáhlejším dílem, které se touto tematikou zabývá. Jeho první základní otázkou na téma fotografie je: *Jaký vztah udržuje fotografie s realitou?*²⁴ Ta je v souvislosti s fotoblogem otázkou neobyčejně důležitou. V případě, že bychom se takto analogicky zeptali: *Jaký vztah udržuje fotoblog s realitou?* A dále: odráží fotoblog skutečnost? Nebo se jen skládá z jejich vybraných fragmentů? A nakonec: zajímá se fotoblog vůbec o skutečnost? Těmito otázkami se nebezpečně blížíme boření základní teorie fotoblogu jako vizuálního deníku. Jestliže se tvůrce vzdaluje realitě, pak přechází na stranu fikce. Vyprávění založené pouze na faktech. Příkladem takového vizuálního vyprávění vycházejícího pouze z reality může být <http://gorczakowski.blogspot.com> vedený Martinem Gorczakowským. O jeho formě můžeme říci, že je až překvapivě plynulá a zároveň absolutně oproštěná (vyklidněná) od poznámkových nebo deníkových forem zapisování různorodých, okamžitých pocitů. Je jedním z mála fotoblogů, který nekřičí, nešeptá, ale jen zobrazuje a mlčí. Takové sdělení je pro diváka stejně zneklidňující jako ticho před bouří. Ze začátku jsou snímky ještě ponurým dokumentem z autorova reálného okolí. Jakmile si však divák při prohlížení „stránky po stránce“ uvědomí, že na nich není zachycen jediný člověk, začíná se cítit nespůj. Počáteční uklidnění emocí se pomalu mění na hledání druhého člověka. Ten však není k nalezení, a tak se žene stále rychleji po obrazech, které ve své nerušené krutosti nemají nejmenší zájem se s ním podělit o společnost, kterou vyhledává civilizací obklopený divák. Ve své koncepci jde o velmi jednoduchý nápad, který se velmi citelně zapisuje do paměti hledajícího. Byl to autorův záměr? Anebo jde o fotoblog, který vyhrává svými klasickými, tvrdými pravidly výběru a odmítnutí. Není snad jen odrazem celé tvorby Martina Gorczakowského?

24 Soulages, F., *Estetyka Fotografii. Strata i Zysk.*, Kraków : Universitas, 2007 (str. 15)

Martin Gorczakowski <http://gorczakowski.blogspot.com>

Z pohledu svého působení nás obrovská estetika ztráty a zisku při výběru a způsobu prezentace vtahuje jako posedlost. Posedlost, která jak se zdá, je neobvykle důsledným autorským výběrem. Může však být dále nazývána deníkem, zápisem skutečnosti? Další Souglaseova otázka tedy zní: *Je snad ona opravdu skutečně svědectvím události, jevu nebo bytí, nebo snad upřednostňuje především inscenaci?* Význam této reality – je mimořádně zdůrazňován právě ve fotografii, (...) *Dává nám pocit všudy přítomnosti, bytí v jiném prostoru a čase než ten, ve kterém se zrovna nacházíme. Dovoluje nám se cítit jako element, který zprostředkovává naši okamžitou přítomnost v určité konkrétní minulosti nebo kdekoli jinde.*²⁵ V „domácí fotografii“ pak Soulages zdůrazňuje jiný význam: (...) *umožňuje nám připomenutí si minulosti a především dokazuje, že jsme ji prožili takovým, nebo jiným způsobem, avšak lépe než prožíváme současnost. Garantuje opravdové, dvojité fotografické cogito*²⁶ – *byl jsem takto kdysi vyfotografován, takže jsem takto žil, následně, byl jsem vyfotografován, takže jsem byl. Na tomto principu je v podstatě založena zvláštní funkce Polaroidu, který se jeví nejen jako svědek, ale především jako důkaz našeho života. Metamorfózou banální a anonymní existence na takovou, která si zaslouží být prožita, ohodnocení toho, co žádnou hodnotu nemá, tedy absurdnímu smyslu, z toho jednoduchého 'důvodu', že se tento život stává předmětem 'objektivního' představení.*²⁷

Z tohoto pohledu se estetika fotoblogů stává estetikou zápisu díla, kterým je sám člověk, nebo přesněji řečeno jeho život. Jeho všednost, okolí, jeho střípky, útržky, vytržené fragmenty jeho zevnějšku. Všechno, čeho se dotýká, na co se kouká, čím dýchá, to zaznamenává. Pouze tento záznam je důkazem tohoto unikátního happeningu, který nijak nekončí. Jediné, co končí, jsou okamžiky zaznamenávání, které jsou přerušované a obnovované. Tento záznam je upravován, ukládán a publikován, díky čemuž může autor sám sebe opět prožívat. Zkoumáním estetiky fotoblogů se vzhledem k tomuto „Já“ musíme zamyslet také nad problematikou toho, že blog má své kořeny, ze kterých vychází v deníku. Michał Łuczak, zamýšlející se nad touto oblastí estetiky ve své práci „O intymności“, říká: *Důvody k vedení deníků byly různé, občas k tomu vedly čistě pragmatické okolnosti, což vedlo spíše k zápiskům dokumentárního charakteru, jindy byly poznámky protestem proti okolní skutečnosti. Utíkaly do světa fantazie. Někdy jindy zase posloužily k utváření své společenské superosobnosti. Jejich centrem však vždy bylo „Já“, bez ohledu na to, jaký měl autor vztah k absolutní pravdě. Dokonce i v případě, že bylo všechno smyšlené nebo podbarvené, nám to o autorovi něco říkalo.*²⁸ V krajních případech autor nežije probíhajícím okamžikem, ale jen proto, aby přežil. Tímto způsobem se blog stává záznamem happeningu, kterým je život, a s časem se tento život stává fotografický. Autor pak vidí sebe a okolní svět jako fotoobrázky a fotoblog je historií a dokumentem, ale současně i jeho výtvořem, utvářením

25 *Ibidem.*

26 *cogito - (lat.) myslet.*

27 Soulages, F., *Op. cit.*, str.17

28 Łuczak Michał, *Op.cit.*, str.26

vlastního obrazu o sobě a okolí. Je to tvorba intimních, krásných obrazů, které mají být i odměnou pro samotného autora. Jsou jakoby vnější maskou své vlastní skutečnosti. Maskou, kterou si nasazuje částečně kvůli narcistickým potřebám vnitřního světa a částečně pro svět, který jej pozoruje. Tato intimita na jednu stranu není tvořena pod tlakem budoucího vnímání kritického vnějšího světa, ale už z principu se ubírá (nebo je vlastně namířena) k světu vnějšimu, proto je těžké určit její prvotní objektivitu. Nakolik ji pak můžeme uznat jako zápis intimity a nakolik jako kreaci vlastních přání, představ na téma této intimity? Přitom, i když je fotoblog spíše „o mně“ než o „jiných“, pak je tento záznam vlastní paměti vždy orientován k jinému člověku.

Pokud se vrátíme k estetice samotné fotografie, která je pro Rolanda Barthesa právě „tím co už bylo“, ona je důvodem existence, neodvratitelnosti a nezpochybnitelnosti události.²⁹

Podívejme se blíže na blog Jędrzeje Sokołowského, kde už na první pohled je vidět potřeba hledání pravdy, potvrzení vlastních vzpomínek. Tato existenční lidská potřeba důkazů a pravdy je jak u diváka, tak i u autora (v tomto případě se divák stává autorem) natolik silná, že oba podléhají všeobecné iluzi, kterou jim fotografie podsouvá. Naopak neutrální diváci nehledají na stejném místě v blogu pravdu nebo důkazy, ale zažívají pocit existence v různorodých situacích a na různých místech současně. Dochází tak k násobení pocitu bytí ve virtuálním divadle. Není to poprvé ani naposledy, kdy fotografie a v tomto případě zvláště fotoblog spojuje několik odporujících si estetik. Dosahuje tak jen jedním prostředkem několika cílů zároveň.

Podle Soulagese se „Barthesova“ doktrína „to co se stalo“ stává spíše mýtem a měla by být nahrazena větou „to co bylo odehráno.“³⁰ Zvláště již dříve zmíněná „domácí fotografie“ je založena právě na tomto odehrávání. Tento pojem můžeme rozšířit prostřednictvím blogu i na celou tak zvanou subjektivní a intimní fotografii. Soulages pak dále říká, že (...) *celá domácí fotografie je teatralizací, jelikož v každém z nás existují menší nebo větší sklony k hysterii nebo alespoň narcismu.*³¹ V této souvislosti můžeme říci, že každý fotoblog není deníkem autorovy skutečnosti, ale pouze záznamem těchto unikátních projevů hysterie a narcismu. Protože je tématem přímo „Já“, spojuje tato teatralnost již ve fázi hledání správného fotografického záběru autora-režiséra s autorem-hercem. Výběr a rozmístění fotografie na fotoblogu je konečnou fází inscenizace vlastní zdánlivě přirozené intimity. Tak, jak je tomu u Kuby Dąbrowského, Anny Bajorek nebo Anny Matusznej.

Fotoblogy jsou současně korunováním, velkým vyvrcholením nebo shrnutím teorie, že to, s čím fotograf musí bojovat nejvíce, je čas. Současně fotoblog výrazně vybočuje z prostoru estetiky opírající se o Hérakleitovu větu o řece (pantha rei). Pro fotografii

29 Barthes Roland, *Światło obrazu. Uwagi o fotografii*. Warszawa 1995, str. 193

30 Soulages, F., *Op. cit.*, str.21

31 *Ibidem.*, s.20

je charakteristické, že nemůže vstoupit dvakrát do stejné řeky. Nejvíce se to týká faktu ztráty zachyceného okamžiku. Kromě toho, i když se každý prvek fotoblogu, neboli každá fotografie podřizuje, ať už chce, nebo nechce, pravidlu Henri Cartier-Bressona o zachycení rovnováhy v pohybu, přesto má zde na fotografa uklidňující vliv skutečnost, že může neustále doplňovat tento otevřený, „plynoucí“ a již zachycený „celek“. Fotoblog celou dobu současně sahá do minulosti a současnosti, pomíjivosti i souvislosti, přičemž nejdůležitějším se stává to, co fotoblog ztrácí a co získá v prostředí svázaném s opakovatelností a nekonečností.

Tady však zásadní vliv májejíciho času na fotografii a v tomto případě na fotoblog nekončí. John Berger říká *Skutečný obsah fotografií není viditelný, protože je důsledkem právě hry s časem a nikoli s formou. Mohli bychom tvrdit, že má fotografie stejně blízko k hudbě, jako k malířství. Jak jsem již napsal, fotografie jsou nositelem svědectví lidských rozhodnutí. Nejde o rozhodnutí, která se týkají vyfotografování toho, nebo jiného předmětu, ale jeho vyfotografování v tom nebo jiném okamžiku.*³² To samé se týká i fotoblogu, obrovskou roli tady hraje právě čas. Obsahuje totiž zároveň fotografie i nálady seřazené podle času. Dokonce, i když nejde o „deník událostí“, je zachována chronologie autorem vkládaných záznamů (přesně podle pořadí), v jakém fotografie vznikaly.

V jiných formách vizuální prezentace používající fotografické médium je závod s časem ještě patrnější. Zvláště fotograf, ale i divák cítí tuto ztrátu, tuto neopakovatelnost. Blogy jsou však obdařeny širokou škálou možností svého vnímání, vyhrávají s časem. Ve srovnání s klasickými formami prezentace fotografií jsou však popravdě nekoukatelné. Jsou vizuálně nezvládnutelné. Mohou být vnímány pouze v době vznikání, den za dnem jako televizní zprávy, jako dnešní předpověď počasí. Smysl a vnímání blogu se spolu s jeho retrospektivním sledováním mění. Tady blog vzhledem k jiným fotografickým formám ztrácí. Zbigniew Dłubak říkal, že umělecké dílo je v souboru „umění“ jen v okamžiku svého vznikání, jakmile již vzniklo, přechází do jiného souboru, do „dějin umění“, a uvolňuje místo pro další díla. Fotoblog se této teorii (klasifikaci) nepodřizuje. Nejednou se stává, že fotoblog je v okamžiku svého vznikání ve sféře „umění“, ale jakmile vznikne, přestane existovat. Tato estetika pomíjivosti se od jiných fotografických forem výrazně odlišuje. Velmi výrazným příkladem, který bychom mohli zmínit je blog Michała Łuczaka, na jehož minulou existenci jsou důkazem jen vzpomínky.

Připomeňme si ještě slova Olechnického: *Pokud bych již musel definovat nějaký společný jmenovatel týkající se tématu fotoblogů, pak bych poukázal na specifické „zevšednění“ fotografie. Již nejenom sváteční události, výjimečná místa, neobvyklí lidé, ale dnes již zejména každá příležitost je dobrá pro vyfotografování, každé místo je zajímavé (zvláště, pokud je to „naše místo“), všichni jsou zajímaví (a zvláště my sami)*³³. A jestli je pak toto nekonečné

32 Berger, J. *O patrzeniu*, Warszawa 1999, str. 205

33 Olechnicki, K., *Op. cit.*, str. 249

množství obyčejných obrázků nějakou fotografickou nemocí, nebo předností, krásným novým orgánem, který na starém těle vyrostl, ale nestal se postižením, ale zdokonalením? Není to trumf fotografie, umění, umělců? Není to trumf humanismu? Nekonečné možnosti osobní výpovědi, sdělení těch vizuálních mrknutí okem, které mohou být magickým sdílením sebe s celým zbytkem světa. Nekonečný proud myšlenek přímo do paměti čtenáře obrazů. Fotoblog působí v tomto smyslu také jako literatura, nečte se pouze to, co se vidí, ale čte se i to, co je mezi řádky nebo mezi obrázky. Tady fotoblog vyhrává nebo bychom mohli říct, že je jen esteticky bohatší než samotná fotografičnost. Fotoblog je fotografický dvojnásobně. Zaprvé pracuje s fotografií a zadruhé, protože působí na naši fotografickou představivost, ve které dotváříme další záběry z našich fantazií-vzpomínek.

Každá estetika je však spojena s vnímáním, vnímání však nemůžeme zobecňovat, protože se odkazuje na vizuální paměť odběratele. Fotografie je navíc médiem, které na rozdíl od všech ostatních uměleckých odvětví má nejbližší k tomu, co divák vlastně vidí. Proto její vnímání a současně i estetika je nejvíce různorodá, široká, otevřená a nezřídka i protikladná. Estetika blogů však může spíše získat než ztratit. Proto je fotoblog formou uvolnění od ostatních, zpravidla daleko uzavřenějších forem fotografické výpovědi, jako jsou cyklus, výstava, esej, podcast, videocast nebo slideshow a další.

Zmínit se samozřejmě musíme i o zásadním prvku estetiky fotoblogu, kterým je počítačová obrazovka ostře kontrastující s papírem, existujícím v každé knize, tisku nebo na klasické fotografické zvětšenině. Nemůžeme si však být úplně jistí, jestli má některý z těchto materiálů při svém emocionálním vnímání nějakou evidentní převahu. Můžeme si však dovolit konstatovat, že i nablýskaná fotografická kniha se vedle zářivé, barvami nasycené obrazovky stává něčím zdánlivě méně přitažlivým. Vzhledem k obrovské odlišnosti těchto dvou médií, ať už jde např. o trojrozměrnost knihy a plochost obrazovky, nebo otázku fyzické hmatatelnosti knihy a její absence této vlastnosti v případě blogu – se v souvislosti s emocionálním vnímáním obrazu jeví hledání kladů nebo záporů jako neobyčejně obtížné.

ZÁVĚR

V roce 1910 Vassily Kandinsky napsal: *Noční můry materialistických myšlenek, které činí ze života ve vesmíru mizernou, bezcílnou hru, dosud nezmizely. Elementární pocity jako strach, radost, smutek apod., již nebudou umělce zajímat. Bude zkoušet probudit jemnější a složitěji vyslovitelné pocity a emoce, které jsou ve své podstatě tak subtilní, že je naše řeč ani nemůže vyjádřit. Veškeré umění svými kořeny tkví ve svém období, ale vyšší umění není jen odezvou a zrcadlem svého času, má totiž sílu přímo prorockou, která sahá daleko a hluboko do budoucnosti.*³⁴

Chybí a pravděpodobně ještě dlouho budou chybět kritické komentáře a pokusy o odborné zařazení fotografických blogů do prostředí fotografického umění a fotografie vůbec. Je to způsobené tím, že se fotoblogy vymykají zařazení, nebo svou otevřenou formou, kterou můžeme nazvat demokratickou nebo dokonce anarchistickou. Navíc jde o formu, která nevychází z přímé tvůrčí činnosti, ale ostatní činnosti pouze využívá. Dnes si můžeme spíše jen klást otázky, než na ně správně a bez vlastních pochybností odpovídat. Abychom mohli posoudit celý dosah tohoto fenoménu, nemáme doposud náležitý časový odstup. Můžeme snad fotoblog vnímat jako novou formu uměleckého sdělení nebo v něm spatřovat přímo formu revoluční, vytvořenou novou generací na základě vzepření se formám starým? Nebo je pouze klasickou formou, ale s novou ideou a novou technikou sdělení? Nebo je to jen neopiktorialismus nebo nové DADA. Na obranu této druhé teorie se podíváme na úryvek z dadaistického manifestu z roku 1918:

*Umění bude díky své technice a směru záviset na čase, ve kterém žije, umělci jsou pak produktem této doby. Nejvyšším uměním bude to, které ve svém myšlenkovém obsahu odráží tisíce problémy své doby. (Tedy samotu, potřebu společnosti, potřebu podělit se o svou intimitu apod.) Umění, o kterém se dá tvrdit, že podléhá chvění posledních týdnů. Ta, která stále vždy znova sbírá své články pod údery posledního dne. Nejlepšími a nejneobvyklejšími umělci budou ti, kteří každou hodinu budou tahat cary vlastního těla z útrob životních katastrof, a ti, kteří se s krvavými dlaněmi a srdcem zakousnou do myšlení své doby.*³⁵

Realitě, umění a internetu dominuje fotografie. Dokáže najít i své individuální nové cesty tvorby a prezentace. Fotoblog je velkým pokračovatelem, možná dokonce přímo vyvrcholení více než stoleté fotografické idey. Na všechny otázky související s tím, čím je fotografie, odpovídá – sama sebou. Fotografie je otevřenou historií a ve stejnou dobu, každým okamžikem, bohatým vyprávěním. Je také magickým zachycením pomíjivé myšlenky, pocitu, lidskou potřebou, která je tak těžce popsatelná slovy – a jak snadno vyfotografovatelná. Estetika fotoblogů se nejvíce blíží estetice lidského vzpomínání, lidského dojmu. Podporovaná lehkostí a dočasností svého vytváření je při svém skládání

34 Grabska, E.; Morawska, H., *Op. cit.*, str. 524

35 *Ibidem.*, s.318

okamžiků do vizuálně pravdivých příběhů kreativní a intimní zároveň. Fotografie se také dělí o výsledky svých společných potřeb, o každé mrknutí oka, o každou fascinaci, kterou by bylo velmi ubohé nazývat vizuální. Fotoblog využívá fascinující mnohost neopakovatelných obrazů, které tak univerzálně splývají s obrazy existujícími pouze v naší paměti. A jestli fotografie vyhrává tuto bitvu bytí nejbliže lidské mysli, lidským pocitům, dojmů – čili cíli uměleckého projevu? A jestli fotografický blog vyhrává tuto bitvu ve své nejpříněšší formě – formě nekonečných vyprávění, nekonečných pocitů a nekonečných dojmů? Jedna ze základních energií fotoblogu tkví v tom, že kumuluje vzpomínky a umožňuje je zapisovat – dokonce i ty svěží vzpomínky, setkání lidí, rozhovory. Pohledy zůstávají uchovány v obrazové paměti rychleji a srozumitelněji, ba přímo hmatatelněji. To je myšlenka, kterou přímo posedle opakuje mentor polské fotografie Jerzy Lewczyński. Umísťování fotografií na fotoblog je zapisování do paměti bez verifikace času, bez pokusu o přežití pouze ve skutečné divákově paměti.

A jestli to, co nám ukazuje fotoblog, jsou pouze snímky, záběry, které sledujeme? Rozhodně ne. Mnohem důležitější je to, co se stalo před záběrem a po něm. Umění bude vždy formou částečného vlastního obětování, ale nikdy dříve se do takové míry nestalo součástí společného života. Nikdy dříve nás dennodenně nedoprovázelo v našich domovech. To ono, jakmile je pozváno, tak k nám přichází, to my se stáváme jeho součástí díky tomu, že ho akceptujeme a sledujeme.

Jak bezchybným shrnutím přítomnosti je každý blog. Je geniálním znamením doby. Fotoblog jako takový, je něčím mezi časem a materializovanou formou. Nemusíme vlastně mluvit o něm, ale stačí mluvit o jeho okamžicích.

Podle mého názoru odporuje forma blogu zkosnatělé myšlence hledání výsledku tvůrčí práce, popírá potřebu několikaúrovňového třídění. Zmáčknutí spouště není výsledkem rozhodnutí, ale reakcí pod vlivem okamžitého dojmu. Zpřístupnění fotografií není zatíženo koncepcí hledání jediného a zároveň nejlepšího snímku ze všech. Zároveň to však neznamená zavalení se obrazem. Tak jako literatura se nezavaluje myšlenkami, větami nebo celými vyjádřeními. Tato literární estetika fotografických blogů může být cestou pro umělecké výpovědi, podobné výpovědi prostřednictvím sbírky nebo archivu. Přináší revoluci do selekce a výběru. Myslím si, že blog je díky své formě jedním z nejobektivnějších projevů umělce. Díky tomu, že je z části dialogem, že je tolik otevřený a že diváka k sobě vpouští v tom nejširším slova smyslu. Díky tomu přestává blog být konkrétní výpovědí zamýšlenou autorem. Je to právě divák, kdo může obraz vyhledávat a skládat podle vlastních potřeb, podle svého času. Proto se klasická forma výběru, původně patřící tvůrci, proměnila v jistou formu odstupu. Je to stejné, jako bychom přestali chodit po zkosnatělých patrech galerie a měli bychom možnost volné penetrace skladů, knihoven a archivů. Možná, že internetová forma fotoblogu, díky které je přístupný okamžitě a vlastně i kdekoli – shrnuje všechno, co umění hledá.

Literatura

Publikacje:

1. GOMBRICH Ernst Hans, O sztuce, Poznań : Rebis, 2008 ISBN: 978-83-7510-216-1
2. BARTHES Roland, Światło obrazu. Uwagi o fotografii. Warszawa 1995
ISBN: 83-902653-7-0
3. BERGER John, O patrzeniu, Warszawa 1999, ISBN:83-87045-40-3
4. MAZUR Adam, Historie Fotografii w Polsce 1839-2009, Kraków:
Fundacja Sztuk Wizualnych, 2009 ISBN: 978-83-928967-2-2
5. KANDYŃSKI Wasyl, O duchowości w sztuce, Łódź : Państwowa Galeria Sztuki
w Łodzi, 1996 ISBN: 83-86658-17-7
6. GRABSKA, E.; MORAWSKA, H., Artyści o sztuce. Od Van Gogha do Picassa,
Kraków : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1963
7. SOULAGES Francois, Estetyka Fotografii. Strata i Zysk., Kraków : Universitas, 2007
ISBN: 97883-242-0668-1
8. OLECHNICKI Krzysztof, Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia
i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej, Warszawa : Wydawnictwa Akademickie
i Profesjonalne, 2009 ISBN: 978-83-61408-86-4
9. KARPIŃSKA Maria, Fotostarzenie, <http://malakulturawspolczesna.org/> (2.8.2012)

Internetové stránky:

1. <http://resturchemistry.blogspot.com/> (VII 2012)
2. <http://pepperpirate.blogspot.com/> (VII 2012)
3. <http://stawiamnatolkabanana.blogspot.com/> (VI 2012)
4. <http://memory---stick.blogspot.com/> (VI 2012)
5. <http://rafalmilach.blogspot.com/> (VI 2012)
6. <http://makao.blog.pl/> (V 2012)
7. <http://michalluczak.blogspot.com/> (V 2011)
8. <http://bartpogoda.net/> (III 2012)
9. <http://la-ban.blogspot.com/> (XI 2011)
10. <http://www.spinacz-spina.blogspot.com/> (VIII 2012)
11. <http://aniamatuszna.blogspot.com/> VIII 2012)
12. <http://youngamateurphotographer.blogspot.com/> (V 2012)
13. <http://gorczakowski.blogspot.com/> (VI 2012)
14. <http://malakulturawspolczesna.org/> (VIII 2012)
15. <http://fotoblogia.pl/> (VI 2012)

Jmenný rejstřík

Bajorek Anna - 29, 56
Barthes Roland - 56
Berger John - 56, 57
Białoszewski Miron - 16
Brejdfjord Huldar - 32
Bohdziewiczova Anna Beata - 16
Bresson Henri-Cartier - 56
Dąbrowski Kuba - 24, 25, 27, 29, 32,38, 41, 56
Dłubak Zbigniew - 57
Gałaszewska Maria - 52
Gombrich E.H. - 14
Gombrowicz Witold - 12, 16
Gorczański Martin - 53
Grabowiecki Marcin - 41
Grygoruk Karol - 38
Hermanowicz Mariusz - 16
Vasilij Kandinskij - 7, 16, 59
Karpińska Maria - 49
Kotecka Monika - 17, 34
Lartigue Henri - 49
Łuczak Michał - 22, 24, 46, 55, 57
Matuszna Anna - 43, 56
Milach Rafał - 32
Morawicki Marcin - 21
Olechnicki Krzysztof - 8, 9, 57
Pogoda Bart - 18, 21, 24, 29
Prugar Aleksander - 9
Rokicka Kama - 34
Sokołowski Jędrzej - 49, 56
Soulages Francois - 53, 55, 56
Wojtkiewicz Adam - 18
Żdzarski Jan - 21